

*Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci
Katedra mediálních a kulturních studií a žurnalistiky*

**Sportovní komentátoři a spolukomentátoři dříve působící jako
vrcholoví sportovci a jejich mediální rutiny**

*Sports commentators and co-commentators formerly acting as top
athletes and their media routines*

Bakalářská diplomová práce

Sabina Št'ástková

Vedoucí práce: Mgr. Věra Bartaloso

Olomouc 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jen prameny, které jsem uvedla v závěru práce. Počet znaků v práci včetně mezer je 120 380 znaků.

V Olomouci dne: 19. 4. 2021

Sabina Šťástková

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala své vedoucí Mgr. Věře Bartalosoové, která mi byla během celého procesu tvorby bakalářské práce vždy nápomocná a ochotně mi poskytovala cenné rady. Vážím si především její trpělivosti a vytrvalé pomoci. Slova díky patří také všem respondentům, kteří mi rozhovory poskytli a otevřeně se o tématu mé bakalářské práce rozpovídali. Bez jejich spolupráce bych totiž potřebných výsledků nedosáhla. V neposlední řadě bych chtěla poděkovat také své rodině, svému příteli a všem blízkým osobám, jelikož mi byli opravdu velkou oporou.

Abstrakt

Tato bakalářská diplomová práce se věnuje bývalým vrcholovým sportovcům, kteří se po ukončení své profesionální sportovní kariéry rozhodli pro práci sportovních komentátorů či spolukomentátorů. Náplní mé práce je vedle představení této specifické skupiny žurnalistů také zobrazení toho, jak vypadá jejich běžná novinářská praxe. Hlavním cílem je tedy vyzkoumat, jaké mediální rutiny tito sportovní komentátoři volí při své každodenní práci a jaké pracovní postupy jsou pro ně typické. Pro naplnění cíle práce využiji vlastní kvalitativní výzkum v podobě polostrukturovaných rozhovorů s pěticí vybraných novinářů.

Klíčová slova

Sportovní komentátoři, sportovní spolukomentátoři, mediální rutiny, živé televizní vysílání

Abstract

This bachelor thesis deals with former top athletes, who decided to work as sports commentators and co-commentators after the end of their professional sports careers. In addition to introducing this specific group of journalists, the aim of my work is primarily to show how their common journalistic practice looks like. The main goal is to examine what media routines these sports commentators choose in their daily work and what working procedures are typical for them. To fulfill the aim of the work, I will use my own qualitative research in the form of semi-structured with five selected journalists.

Keywords

Sports commentators, sport co-commentators, media routines, live television broadcast

Obsah

ÚVOD	6
1 TEORETICKÁ ČÁST	9
1.1. PŘEDEŠLÉ VÝZKUMY A DIPLOMOVÉ PRÁCE	9
1.2. SPORTOVNÍ ŽURNALISTIKA.....	10
1.2.1. <i>Přímý televizní přenos</i>	13
1.2.2. <i>Komentátor a spolukomentátor přímého přenosu</i>	16
1.3. MEDIÁLNÍ RUTINY.....	18
1.3.1. <i>Zdroje sportovních novinářů</i>	20
1.3.2. <i>Příprava na komentování sportovního utkání</i>	22
1.3.3. <i>Organizace práce v redakci</i>	23
1.3.4. <i>Výběr témat</i>	25
2 METODIKA	26
2.1. CÍL VÝZKUMU	26
2.2. MEDAILONY DOTÁZANÝCH SPORTOVNÍCH KOMENTÁTORŮ.....	26
2.2.1. <i>Vlastimil Vávra, 30 let, biatlonový spolukomentátor</i>	26
2.2.2. <i>David Pospíšil, 50 let, hokejový spolukomentátor</i>	27
2.2.3. <i>Petr Hubáček, 41 let, hokejový spolukomentátor</i>	28
2.2.4. <i>Andrea Sestini Hlaváčková, 34 let, tenisová spolukomentátorka</i>	29
2.2.5. <i>Kateřina Nekolná, 45 let, komentátorka atletiky</i>	30
2.3. KVALITATIVNÍ VÝZKUM.....	30
2.4. POLOSTRUKTUROVANÉ ROZHOVORY.....	31
3 ANALYTICKÁ ČÁST	33
3.1. ZAČÁTEK ŽURNALISTICKÉ KARIÉRY	33
3.2. VLIV SPORTOVNÍ KARIÉRY NA PROFESI KOMENTÁTORA	36
3.3. ORGANIZACE PRÁCE.....	39
3.3.1. <i>Organizace práce dotázaných sportovních komentátorů</i>	39
3.3.2. <i>Organizace práce v redakci</i>	41
3.4. PŘÍPRAVA KOMENTÁTORŮ	43
3.5. ZDROJE INFORMACÍ.....	46
3.6. VÝBĚR TÉMAT.....	49
3.7. ŽURNALISTICKÝ VÝVOJ.....	51
3.8. ZHODNOCENÍ KOMENTÁTORSKÉ KARIÉRY	52
ZÁVĚR	54
SEZNAM LITERATURY A POUŽITÝCH ZDROJŮ	57

ÚVOD

Téma *Sportovní komentátoři a spolukomentátoři dříve působící jako vrcholoví sportovci a jejich mediální rutiny* jsem si zvolila především z důvodu, že je mi velmi blízké. Televizních sportovních přenosů jsem již za svůj život zhlédla nespočet. A to od nejznámějších sportů až po ty méně známé, ve kterých roli komentátora či spolukomentátora zastávaly nejrůznější osoby od „ostřílených mazáků“ až po nové tváře v oboru, jimiž v mnohých případech byli bývalí vrcholoví sportovci. Například Petra Hubáčka jsem dříve sledovala a obdivovala jako hokejového reprezentanta na mistrovství světa. Nyní však obdivuji jeho komentátorské výkony, které pravidelně předvádí na stanici ČT sport. Vždy mě navíc zajímalo, jak je pro bývalé sportovce povolání sportovních komentátorů či spolukomentátorů náročné, v čem jim jejich sportovní kariéra pomohla, nebo naopak uškodila. Přemýšlela jsem také nad tím, zda tyto komentátory jejich kolegové vnímají jinak. Díky své bakalářské práci se budu moci Petra Hubáčka a dalších komentátorů na tyto otázky zeptat a nalézt na ně patřičné odpovědi.

Druhým impulzem k volbě mé bakalářské práce mi byl také fakt, že na toto téma doposud žádná diplomová práce nevznikla. Mnoho bakalářských prací však bylo věnováno konkrétním sportovním komentátorům, jako jsou například Petr Vichnar¹, Josef Laufer,² Vít Holubec³ nebo Tomáš Jungwirth.⁴ Těmito pracemi bych se proto do jisté míry chtěla inspirovat.

V posledních letech přibývá stále více sportovních komentátorů či spolukomentátorů, kteří za sebou mají bohatou, mnohdy dokonce i mimořádně úspěšnou, sportovní kariéru. Podíváme-li se do různých médií, najdeme jen v současné době přes tři desítky komentátorů, kteří do tohoto výběru spadají. Práce novinářů v rámci sportovních přenosů jim je blízká, jelikož zde mohou naplno využít své osobní poznatky a zkušenosti ze sportovního prostředí, které diváci uvítají. Tuto nespornou výhodu však na druhou stranu mohou doprovázet i určité nástrahy, jež se pojí s prací novináře jakožto profese.

---

¹ ŠTŮRALA, Miroslav. *Osobnost české televizní žurnalistiky – Petr Vichnar*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2018. Bakalářská práce. s. 107.

² ROHAN, Lukáš. *Rozhlasový zpravodaj Josef Laufer*. Praha: Univerzita Karlova, 2018. Bakalářská práce. s. 52.

³ MAREK, Jakub. *Osobnost české žurnalistiky – Vít Holubec*. Praha: Univerzita Karlova, 2012. Bakalářská práce. s. 51.

⁴ PAVELKOVÁ, Eva. *Osobnost české sportovní žurnalistiky Tomáš Jungwirth*. Praha: Univerzita Karlova, 2013. Bakalářská práce. s. 70.

Samotná sportovní žurnalistika je specifickým odvětvím. Práce sportovního komentátora vyžaduje především pohotovost, schopnost jednat ve zlomku vteřiny a dostatečnou orientaci v rámci daného sportu. Z velké části se však odvíjí také od predispozic daného člověka. Tyto schopnosti se navíc postupnou praxí posilují. Vedle improvizace a pohotovosti jsou součástí práce komentátorů také mediální rutiny.

Tématem mé bakalářské práce je jednak představení této specifické skupiny žurnalistů a poté zobrazení jejich typických mediálních rutin. V bakalářské práci se budu věnovat například kritériím při výběru zdrojů informací, postupům při výběru témat nebo samotnému zpracování živého sportovního přenosu.

Hlavním cílem předkládané bakalářské práce je zjistit, jaké pracovní postupy můžeme pro dotázané sportovní komentátory považovat za typické. Abych k tomuto zjištění dospěla, realizuji vlastní kvalitativní výzkum ve formě polostrukturovaných rozhovorů s pěticí sportovních novinářů. Konkrétně se obrátím na hokejové komentátory Davida Pospíšila a Petra Hubáčka. Dále se dotážu tenisové komentátorky a reportérky Andrey Sestini Hlaváčkové, biatlonového komentátora Vlastimila Vávry a také bývalé komentátorky atletiky Kateřiny Nekolné.

Celý text práce je rozdělený do tří oddílů. První z nich tvoří teoretická část, ve které objasním důležitá teoretická východiska práce. Budu se zde zabývat například charakteristikou sportovní žurnalistiky a definuji další teoretické pojmy, jež jsou pro tuto bakalářskou práci důležité. Konkrétně se budu věnovat přímému televiznímu přenosu a komentátorovi přímého televizního přenosu. Zaměřím se také na definování mediálních rutin, na kterých bude založena analytická část práce.

Druhá část práce bude zasvěcena metodice. V rámci tohoto oddílu vymezím cíle mého kvalitativního výzkumu. Také odůvodním, proč jsem si zvolila právě metodu polostrukturovaných rozhovorů a dle odborné literatury metodu definuji. Zároveň zde představím také žurnalistické kariéry dotázaných komentátorů.

Před samotným uskutečněním rozhovorů jsem si stanovila hlavní výzkumnou otázku, kterou je nezbytné pro naplnění cílů práce zodpovědět: *Jaké jsou mediální rutiny sportovních komentátorů a spolukomentátorů?* Vedle hlavní výzkumné otázky se budu soustředit i na otázky dílčí, jakými jsou například: *Mají sportovní komentátoři nějaké typické pracovní postupy? V čem komentátorům předchází sportovní kariéra pomohla, nebo naopak uškodila? V čem měli oproti ostatním komentátorům náskok a co jim naopak při práci chybělo? Jak tito*

komentátoři vybírají zdroje a informace pro svou následnou žurnalistickou tvorbu? Jaké jsou jejich strategie pro přípravu mediálních obsahů? Autentické výpovědi dotázaných komentátorů tedy tvoří neodmyslitelnou součást mého kvalitativního výzkumu.

Co se třetí části mé práce týče, zde bude vycházet především z odpovědí jednotlivých komentátorů, které získám díky uskutečněným rozhovorům. Nejprve se budu snažit odhalit, co po ukončení jejich aktivní sportovní kariéry bylo hlavní motivací právě pro žurnalistické řemeslo. Dále ve své bakalářské práci nastíním, jak probíhaly jejich začátky v roli komentátorů a pokusím se najít odpovědi na výše zmíněné výzkumné otázky. Výsledkem celé práce následně bude zjištění, které bude zobrazovat a popisovat mediální rutiny, jež se pro skupinu dotázaných sportovních komentátorů dají označit za typické.

1 TEORETICKÁ ČÁST

V rámci první části bakalářská práce, která se věnuje teoretickým východiskům, definuji důležité pojmy. Konkrétně se zaměřím na to, jak o sportovní žurnalistice informují různí autoři. Zmíním diplomové práce a výzkumy, které se v určitých ohledech podobají mé bakalářské práci. Dále se budu věnovat přímému televiznímu přenosu, komentátorovi a spolukomentátorovi přímého televizního přenosu. Poté také zmíním mediální rutiny, jako jsou postupy při výběru témat, organizace práce v redakci, zdroje informací a přípravu na tvorbu mediálních obsahů.

1.1. Předešlé výzkumy a diplomové práce

Co se týče mediálních rutin sportovních komentátorů, v tomto případě je mé práci nejbližší Hana Hilbertová se svou diplomovou prací *Proměny pracovních rutin sportovních komentátorů vlivem konvergence*.⁵ Na rozdíl od mé bakalářské práce však autorka sleduje sportovní komentátory obecně a v rámci mediálních rutin se navíc zaměřuje na určitou proměnnou v daném časovém hledisku. Další prací, která se zabývá pracovními postupy sportovních komentátorů, je bakalářská práce s názvem *Vliv internetu na proměnu přípravy sportovních komentátorů*.⁶ Autor Michal Muzikant se zaměřuje na pracovní postupy, které komentátoři při svém povolání využívají. V porovnání s mou prací však zohledňuje vliv internetu. Zmíněnými pracemi bych se v souvislosti s mediálními rutinami chtěla do jisté míry inspirovat.

Z hlediska podobnosti výzkumu a jeho cílů je mé bakalářské práci nejbližší David Rowe se svou studií nazvanou *Sports journalism still the „toy department“ of the news media*, ve které se zaměřuje na mediální rutiny, jež sportovní novináři při své práci běžně využívají.⁷ Rowe ve svém výzkumu popisuje především zdroje informací, na které se sportovní novináři nejčastěji obracejí. Autor dospěl k zjištění, že primárním zdrojem informací zkoumaných sportovních novinářů jsou především celebrity ze světa sportu, jejich trenéři a manažeři.⁸ Na tuto studii budu navazovat svým vlastním kvalitativním výzkumem, jenž bude ovšem

---

⁵ HILBERTOVÁ, Hana. *Proměny pracovních rutin sportovních komentátorů vlivem konvergence*. Brno: Masarykova univerzita, 2016. Diplomová práce. s. 182.

⁶ MUZIKANT, Michal. *Vliv internetu na proměnu přípravy sportovních komentátorů*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2019. Bakalářská práce. s. 153.

⁷ ROWE, David. *Sports journalism still the „toy department“ of the news media?* Journalism, 2007, r. 8, č. 4.

⁸ Tamtéž.

zohledňovat předešlou sportovní kariéru vybraných sportovních komentátorů a spolukomentátorů, a proto lze očekávat určité odlišnosti.

Další studií, která se zabývá typickými rutinami sportovního komentátora, je *My pregame routine*, ve které Steven Russo popisuje, jak se známý australský komentátor Ray Warren připravuje na komentování přímého přenosu.⁹ Autor ve své studii zachycuje mediální rutiny zkoumaného sportovního komentátora.¹⁰ Tento postup využiji i ve své bakalářské práci, kdy budu zjišťovat, jak probíhá příprava mnou dotázaných sportovních komentátorů.

1.2. Sportovní žurnalistika

Sport tvoří neodmyslitelnou součást lidského života. Miliony lidí na světě se mu aktivně, nebo pasivně věnují. Zimní stadiony, fotbalové arény a atletické haly však disponují pouze omezenou kapacitou, přičemž vstupné je mnohdy velmi drahé a někteří si koupí lístku nemohou dovolit. Jen určitý počet šťastlivců může vidět sportovní utkání na vlastní oči. Ke slovu se tak dostává sportovní žurnalistika. Ti, kteří se na sportovní akci nedostanou, totiž v mnohých případech volí alternativu v podobě živých přenosů, které jim sportovní stanice zprostředkovávají.

Cesta k současné úrovni sportovní žurnalistiky se však budovala po několik desetiletí. Významným milníkem v dějinách československé sportovní žurnalistiky je bezpochyby 11. únor roku 1955, kdy tehdejší Československá televize odvysílala vůbec první přímý přenos sportovního klání na našem území.¹¹ Hokejové utkání mezi pražským výběrem a švédským klubem IF Leksand vyvolalo u televizních diváků až takový zájem, že za pět dní v hlavním městě nebyl v obchodě ani jeden volný televizor.¹² Již v 50. letech 20. století lidé vyhledávali televizní sportovní přenosy, které se postupem času stále zdokonalovaly.

Na to, jak velkým fenoménem sport v životě lidí a ve světě žurnalistiky je, poukazuje i Russ-Mohl. „*Ve srovnání s kulturou sport prožívá konjunkturu. Je k vidění na téměř všech*

---

⁹ RUSSO, Steven. *My Pregame Routine, Rugby League Week*, [online]. 2015 [cit. 2021-01-19] Dostupné z: <https://eds.a.ebscohost.com/eds/detail/detail?vid=1&sid=2c4cbc22-c2fd-482a-932c-e0cdfd91b197%40sessionmgr4007&bdata=JmF1dGh0eXBIPXNoaWImbGFuZz1jeyZzaXRIPWVkcylsaXZlJnNjb3BIPXNpdGU%3d#AN=110192404&db=s3h>.

¹⁰ *Tamtéž.*

¹¹ ŠMÍD, Milan. Historie televize v ČR - 4: Kouzlo přímého přenosu - diváci objevili televizi. *Louč*[online]. 2001, (38.) [cit. 2021-01-19]. Dostupné z: <http://www.louc.cz/pril01/p38his4.html#p6>.

¹² *Tamtéž.*

kanálech a nemalou roli hraje i v tištěných médiích.¹³ Tento rozmach můžeme pozorovat například v rámci tištěných periodik, kde se sport již pravidelně objevuje, a to dokonce mnohdy v rámci samostatné rubriky. Konjunktura sportovních informací je však patrná i v rámci televizního vysílání. Vedle stanic, jako jsou například ČT sport nebo O2 TV Sport, které se na sport specializují, existují i jiné stanice, jež pravidelně o sportovních událostech informují. Podíváme-li se do hlavních zpravodajských relací, zjistíme, že sportovní informace jsou jejich pevnou součástí. Andrews dokonce uvádí, že „sportovní zpravodajství je životně důležité pro zdraví a prosperitu tištěných a vysílacích médií.“¹⁴

Popularitou sportu napříč různými masovými médii se zabývá i Aleš Sekot, který zároveň odhaluje hlavní příčinu toho, proč lidé dokáží u přímých televizních přenosů strávit několik hodin denně. Uvádí, že sport „přináší tolik radosti, je tak zábavný, obsahuje napětí a nevšední vzrušení“,¹⁵ což pokládá za hlavní příčinu oblíbenosti sportovního vysílání u televizních konzumentů. Zároveň také poukazuje na skutečnost, že se lidé prostřednictvím sportovních přenosů odpoutají od svých každodenních povinností a běžných pracovních zvyklostí.¹⁶

Co se sportovní žurnalistiky týče, mnozí autoři ji považují za specifické, někdy až dokonce paradoxní novinářské odvětví.¹⁷ Raymond Boyle pro označení sportovní žurnalistiky využívá pojmenování „toy department“, což bychom mohli přeložit jako „oddělení hraček.“¹⁸ Tímto pojmenováním zároveň Boyle poukazuje na skutečnost, že se po celá desetiletí objevují kritiky týkající se sportovní žurnalistiky. Všeobecně je podle něj sportovní žurnalistice vyčítán především negativní vliv na pokles úrovně novinářského řemesla, který se projevuje sníženou kvalitou a chybějící žurnalistickou přísností.¹⁹ Oproti ostatním novinovým rubrikám je sportovní rubrika považována spíše za oddechovou či zábavní část periodik.²⁰ Na základě Boyleho úvahy se tedy lze domnívat, že se sportovní zpravodajství nepotýká s takovou prestiží, jakou disponuje například zpravodajství politické.

---

¹³ RUSS-MOHL, Stephan. *Žurnalistika: komplexní průvodce praktickou žurnalistikou*. Překlad Hana Bakičová. 1. vyd. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-0158-8. s. 176.

¹⁴ ANDREWS, Phil. *Sports Journalism: a practical introduction*. Londýn: Sage Publications. 2013. ISBN 978-1-4462-5338-0. s. 10. (překlad autorka)

¹⁵ SEKOT, Aleš. *Sport a společnost*. Brno: Paido, 2003. ISBN 80-7315-047-6. s. 137.

¹⁶ *Tamtéž*, s. 138.

¹⁷ BOYLE, Raymond. *Sports Journalism: Context and Issues*. Londýn: Sage Publications, 2006. ISBN 1-4129-0798-5. s. 5.

¹⁸ *Tamtéž*.

¹⁹ *Tamtéž*, s. 10.

²⁰ *Tamtéž*, s. 9.

Na fakt, že se sportovní žurnalistika vymyká klasické novinářské práci upozorňuje Boyle i dalším porovnáním. Dle něj totiž oproti ostatním novinářům sportovní žurnalisté tráví v kanceláři daleko méně času, jelikož se pohybují spíše přímo v dějišti sportovních událostí, účastní se tiskových konferencí světoznámých sportovců či sportovních klubů, nebo se sportovními celebritami osobně dělají rozhovory.²¹

Zatímco Boyle vnímá sportovní žurnalistiku jakožto „oddělení hraček,“ Andrews ji považuje za speciální formu psaní, která se dále dělí na několik užších specializací, přičemž pod specializacemi si můžeme představit jednotlivé druhy sportů.²² Podíváme-li se například do redakce televizní stanice ČT sport, zjistíme, že každý sport má své vlastní komentátory, kteří se mu věnují.²³ Jak dále Boyle uvádí, na sportovní komentátory je pokládán velký tlak, jelikož musí být vždy dobře informovaní a zároveň musí mít přehled o tom, co se každý den v rámci daného sportu děje nového.²⁴

Profese sportovního novináře není vždy lehká. Kromě příjemných povinností, jako jsou již zmíněné návštěvy nejrůznějších sportovních akcí po celém světě a osobních setkání se známými sportovci, však toto povolání doprovází také celá řada požadavků na kvalitně odvedenou novinářskou práci. „*Sportovní novinář je někdy kvůli různým, občas protichůdným profesionálním požadavkům, v obtížné roli. Očekává se, že bude objektivním reportérem, kritickým vyšetřovatelem, obhájcem sportovních týmů a zástupcem fanouškům.*“²⁵ Lze tedy předpokládat, že v některých případech může být pro sportovní žurnalisty těžké potlačit emoce, a to především v situacích, kdy se jedná o zápasy národních týmů či českých reprezentantů.

S tvrzením, že sportovní novinář nemá jednoduché povolání, se ztotožňuje i Andrews. Dle něj totiž zaměstnání ve sféře sportovní žurnalistiky vyžaduje rychlou a kvalitní práci v krátkých časových intervalech a zároveň časovou flexibilitu, jelikož sportovní utkání se často odehrávají během víkendu.²⁶

---

²¹ BOYLE, Raymond. Sports Journalism: Context and Issues. Londýn: Sage Publications. 2006. ISBN 1-4129-0798-5. s. 12.

²² ANDREWS, Phil. *Sports Journalism: a practical introduction*. Londýn: Sage Publications. 2013. ISBN 978-1-4462-5338-0. s. 12.

²³ Poznejte nás: Lidé. www.ceskatelevize.cz [online]. [cit. 2021-01-19]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/lide/zpravodajstvi/ct-sport/>.

²⁴ ANDREWS, Phil. *Sports Journalism: a practical introduction*. Londýn: Sage Publications. 2013. ISBN 978-1-4462-5338-0. s. 12.

²⁵ BOYLE, Raymond. Sports Journalism. Context and Issues. Londýn: Sage Publications. 2006. ISBN 1-4129-0798-5. s. 15. (překlad autorka)

²⁶ ANDREWS, Phil. *Sports Journalism: a practical introduction*. Londýn: Sage Publications. 2013. ISBN 978-1-4462-5338-0. s. 10.

Samotná sportovní utkání se podle Svobodové vyznačují rychlým spádem, nepředvídatelností, napětím a překvapivými momenty.²⁷ Jelikož komentátor je zároveň také v roli diváka, do svého projevu zahrnuje i osobní hodnocení společně s emocemi, které se v některých případech dají těžko kontrolovat.²⁸ Můžeme tedy říci, že s určitým projevem emocí se do jisté míry počítá, ale přehánět by se jejich zapojování také nemělo.

1.2.1. Přímý televizní přenos

Zrod přímého televizního přenosu v 50. letech 20. století znamenal výrazný zlom nejen v dějinách žurnalistiky, ale také v lidském životě. Převážná část obyvatel totiž změnila způsob svého životního stylu, koupila si do své domácnosti televizor a volný čas začala trávit u televizních obrazovek.²⁹

Přímý televizní přenos se stal rázem nepostradatelnou součástí sportovní žurnalistiky, na čemž se shoduje hned několik autorů. Russ-Mohl dokonce podotýká, že „v žádném jiném druhu zpravodajství není živé vysílání tak důležité jako u sportovních událostí.“³⁰ Právě díky přímým přenosům mohou diváci překonávat vzdálenostní překážky a mohou být alespoň na dálku svědky sportovních utkání, ať už se odehrávají kdekoliv na naší planetě. Prostřednictvím přímých přenosů miliony lidí na světě v jeden okamžik sdílí stejné hodnoty a obdrží totožné informace, jelikož „televizní šíření obrazu a informací je přímé, aktuální, nezkrácené.“³¹

S Russ-Mohlem souhlasí i Děkanovský, který považuje za „žádoucí, aby divák mohl sportovní událost sledovat „naživo“ bez znalosti výsledku.“³² Na základě Děkanovského zjištění se tedy můžeme domnívat, že zvědavost spojenou s touhou znát výsledek sportovního zápasu lze chápat jako jednu z hlavních příčin oblíbenosti sportovních přenosů.

---

²⁷ SVOBODOVÁ, Ivana. K stylovému využití jazykových prostředků v televizní reportáži. *Naše řeč*. 1992, ročník 75 (číslo 2), s. 72-77.

²⁸ *Tamtéž*.

²⁹ KONČELÍK, Jakub, VEČEŘA, Pavel a ORSÁG, Petr. *Dějiny českých médií 20. století*. Praha: Portál. 2010. ISBN 978-80-7367-698-8. s. 162.

³⁰ RUSS-MOHL, Stephan. *Žurnalistika: komplexní průvodce praktickou žurnalistikou*. Překlad Hana Bakičová. 1. vyd. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-0158-8. s. 177.

³¹ SLEPIČKOVÁ, Irena. *Sport a volný čas adolescentů*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu. 2001. ISBN 80-86317-13-7. s. 21.

³² DĚKANOVSKÝ, Jan. *Sport, média a mýty: zlatí hoši, královna bílé stopy a další moderní hrdinové*. 1. vyd. Praha: Dokořán. 2008. ISBN 978-80-7363-131-4. s. 34-35.

Dle Kordy jsou tradiční součástí televizního vysílání přímé sportovní přenosy, které díky své bezprostřednosti dokážou naplno využít potenciál televizního média.³³ Korda tak poukazuje na skutečnost, že ostatní média jako tisk nebo rozhlas nemají takové možnosti, aby sportovním fanouškům situaci na hřišti co nejdříve popsala. S tímto tvrzením se ztotožňují také Olšovská s Kapounem, kteří uvádí, že v porovnání s rozhlasem televize disponuje větší měrou věrohodnosti, realističnosti a autenticity.³⁴ Můžeme tedy říci, že nespornou výhodou televizního sportovního přenosu je skutečnost, že sportovní nadšenci vidí důležité momenty na vlastní oči a nemusí se na rozdíl od rozhlasového vysílání spoléhat pouze na vyjadřovací umění daného komentátora.

Na odlišnosti, které se pojí s vysíláním živých sportovních přenosů v televizi a rozhlasu, upozorňuje také Weischenberg, jenž se zabývá především rolí televizního a rozhlasového sportovního komentátora. „*V rádiu je nezbytný klasický reportér. To není nutné v televizi – divák přece vidí sám. Zpravodajec je tady spíše komentátorem, který především analyzuje.*“³⁵ Můžeme tedy říci, že role rozhlasových a televizních komentátorů se v určitých ohledech liší. Zatímco rozhlasoví zpravodajci se soustředí čistě na probíhající sportovní klání, televizní komentátoři během sportovních přenosů divákům často sdělují různé zajímavosti ze zákulisí. Podle Svobodové je však zvuk společně s komentářem až na druhém místě.³⁶ První místo zaujímá obraz, díky kterému je televize v porovnání s ostatními médii jedinečná.³⁷

Svobodová dále podotýká, že se sportovní přenosy mohou lišit podle toho, zda jsou komentátoři přítomni v dějišti sportovních událostí, nebo pracují z televizního studia.³⁸ Častější však bývá první varianta. Televizní stanice totiž mají na důležitých akcích většinou své vlastní komentátory, kteří pracují z terénu. V televizním studiu se pak většinou objevují experti, kteří se ke slovu dostávají během přestávek. Tento trend platí například u hokeje či fotbalu. Svobodová dále uvádí, že komentátorská práce přímo z místa konání může být náročná, jelikož „*mluvčí sleduje to, co mu zprostředkovává monitor na komentátorském stanovišti a televizním divákům přibližuje i ty důležité momenty, které nemají možnost zhlédnout*

---

³³ KORDA, Jakub a Středisko distančního vzdělávání. *Úvod do studia televize*. Olomouc: Univerzita Palackého. 2005. ISBN 80-244-1135-0. s. 66.

³⁴ OLŠOVSKÁ, Lucie a KAPOUN, Pavel. *Média, komunikace, vzdělávání: studijní obor: Informační technologie ve vzdělávání*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Pedagogická fakulta, 2003. ISBN 80-7042-307-2. s. 34.

³⁵ RUSS-MOHL, Stephan. *Žurnalistika: komplexní průvodce praktickou žurnalistikou*. Překlad Hana Bakičová. 1. vyd. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-0158-8. s. 177.

³⁶ SVOBODOVÁ, Ivana. K stylovému využití jazykových prostředků v televizní reportáži. *Naše řeč*. 1992, ročník 75 (číslo 2), s. 72-77.

³⁷ *Tamtéž*.

³⁸ *Tamtéž*.

na obrazovkách.³⁹ Lze tedy předpokládat, že úspěšný komentátor musí být na svou práci plně soustředěný a zároveň musí být neustále ve střehu tak, aby mu žádný důležitý okamžik zápasu neunikl.

Na úspěch přímého televizního vysílání v současné podobě má dle Kordy vliv hned několik faktorů.⁴⁰ Řadí mezi ně především významný rozvoj záznamové a přenosové techniky.⁴¹ Na sportovních akcích mají televizní stanice hned několik kamer, které díky zvýšené mobilitě dokáží vše dokonale zachytit.⁴² Podíváme-li se například na přímé přenosy z hokejových utkání, zjistíme, že malá kamera je dokonce umístěná i v rohu branky.⁴³ Současnou podobu přímých sportovních přenosů však kromě nárůstu počtu kamer v dějišti sportovních akcí ovlivnilo také zrychlení práce střihačů a zvýšení úrovně grafických informací.⁴⁴ Lze se tedy domnívat, že samotný přímý přenos představuje náročný proces, u kterého je pro žádoucí úspěch důležitá spolupráce všech osob, jež se na jeho tvorbě podílejí.

Složitost procesu tvorby přímého sportovního přenosu zmiňuje také Andrews, který uvádí, že „živé televizní přenosy ze sportovních událostí jsou velkou operací.“⁴⁵ Úspěšný přímý přenos totiž vyžaduje dokonalou organizaci a zároveň potřebnou dělbu práce.⁴⁶ Kromě komentátora, který diváky zápasem provází, má na úspěch přímého přenosu vliv také kvalitně odvedená práce od dalších odborníků, jako jsou kameramani, režiséři, zvukaři, střihači, či experti, jež se ke slovu zpravidla dostávají během přestávek.⁴⁷

Jak uvádí Slepíčka, významné sportovní události vyvolávají velký zájem o přímé sportovní přenosy.⁴⁸ Příkladem může být mistrovství světa, nejslavnější tenisový turnaj Wimbledon nebo olympijské hry, jež probouzí zájem i u lidí, kteří sport jinak běžně nesledují. Není proto divu, že při těchto událostech je sledovanost živých přenosů několikanásobně vyšší, než je tomu například u běžných utkání v rámci ligy. Slepíčka zároveň podotýká,

---

³⁹ *Tamtéž.*

⁴⁰ KORDA, Jakub a Středisko distančního vzdělávání. *Úvod do studia televize.* Olomouc: Univerzita Palackého. 2005. ISBN 80-244-1135-0. s. 66.

⁴¹ *Tamtéž.*

⁴² *Tamtéž.*

⁴³ DĚKANOVSKÝ, Jan. *Sport, média a mýty: zlatí hoši, královna bílé stopy a další moderní hrdinové.* 1. vyd. Praha: Dokořán. 2008. ISBN 978-80-7363-131-4. s. 62.

⁴⁴ KORDA, Jakub a Středisko distančního vzdělávání. *Úvod do studia televize.* Olomouc: Univerzita Palackého. 2005. ISBN 80-244-1135-0. s. 66.

⁴⁵ ANDREWS, Phil. *Sports Journalism: a practical introduction.* Londýn: Sage Publications. 2013. ISBN 978-1-4462-5338-0. s. 18. (překlad autorka)

⁴⁶ *Tamtéž.*

⁴⁷ *Tamtéž.*

⁴⁸ SLEPIČKA, Pavel, PEKÁREK, Jiří a KOLIŠ, Jiří. *Sportovní diváctví: rozbor negativních jevů na stadiónech: prevence proti diváckým výstřelkům.* Praha: Olympia. 1990. ISBN 80-7033-012-0. s. 188.

že za zvýšenou oblíbeností určitého sportu a jeho přímých přenosů však stojí také úspěchy samotných sportovců.⁴⁹ Jako příklad můžeme uvést biatlon. Před Zimními olympijskými hrami v Pchjongčchangu v roce 2014 tento sport neměl tak silnou diváckou základnu. Tým okolo Ondřeje Moravce a Gabriely Soukalové však vybojoval pět medailí z celkových osmi, které čeští reprezentanti domů přivezli.⁵⁰ Z biatlonu se pak rázem stal atraktivní a divácky vyhledávaný sport, který v oblíbenosti sportovních přenosů mohl konkurovat dokonce i hokeji.⁵¹

1.2.2. Komentátor a spolukomentátor přímého přenosu

Přímé sportovní přenosy jsou specifickým odvětvím, které se vyznačují předáváním informací přímo z místa události, a to prostřednictvím dvou složek, jimiž jsou obraz a zvuk.⁵² Za základ můžeme považovat obrazovou složku, na jejíž závislosti se vytváří zvuk.⁵³ Zvukovou složku živých přenosů pak mají na starost komentátoři, kteří televizní diváky sportovním utkáním provází. S ohledem na specifičnost oboru však nenajdeme žádné odborné publikace či příručky, které by obecně charakterizovaly vlastnosti sportovních komentátorů.⁵⁴

Jak uvádí Svobodová, projevy sportovních komentátorů bývají většinou předem nepřipravené a z velké části spontánní, jelikož sportovní zápasy se vyznačují velmi rychlým spádem události.⁵⁵ Z toho můžeme odvodit, že pro profesi komentátora je důležitá zejména improvizace a schopnost jednat ve zlomku vteřiny, díky čemuž komentátor může pohotově zareagovat například na měnící se vývoj hokejového utkání. Maximální soustředěnost v kombinaci s neustálým postřehem tedy tvoří základ pro úspěch komentátora v rámci přímého přenosu.⁵⁶

---

⁴⁹ *Tamtéž.*

⁵⁰ *XXII. zimní olympijské hry 2014 Soči - celkové umístění sportovců CS MV* [online]. 2014 [cit. 2021-01-20]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/xxii-zimni-olympijske-hry-v-soci-celkove-umisteni-sportovcu-cs-mv.aspx>.

⁵¹ *ZOH PYEONGCHANG 2018: Sledovanost her* [online]. 26.2.2018 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z: https://img.ceskatelevize.cz/boss/document/1404.pdf?v=1&_ga=2.113229764.1710357820.1612952559-117312570.1612276002.

⁵² OLŠOVSKÁ, Lucie a KAPOUN, Pavel. *Média, komunikace, vzdělávání: studijní obor: Informační technologie ve vzdělávání*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Pedagogická fakulta, 2003. ISBN 80-7042-307-2. s. 34.

⁵³ SVOBODOVÁ, Ivana. K stylovému využití jazykových prostředků v televizní reportáži. *Naše řeč*. 1992, ročník 75 (číslo 2), s. 72-77.

⁵⁴ BEREŇ, Michael. *Analýza práce komentátora sportovního přímého přenosu*. Praha: Univerzita Karlova. 2014. Diplomová práce. s. 4.

⁵⁵ SVOBODOVÁ, Ivana. K stylovému využití jazykových prostředků v televizní reportáži. *Naše řeč*. 1992, ročník 75 (číslo 2), s. 72-77.

⁵⁶ *Tamtéž.*

Mezi jednotlivými komentátory však existují určité rozdíly, které se odvíjí od jejich osobních predispozic a individuálních schopností.⁵⁷ Důležitou roli v projevu komentátora hraje například slovní zásoba, jazyková vybavenost, věcná znalost, pohotovost či jazyková trpělivost.⁵⁸ Můžeme tedy říci, že každý komentátor má svůj osobitý styl, kterým se odlišuje od svých kolegů. Díky zajímavému komentátorskému stylu si pak televizní diváci komentátory často oblíbí. Příkladem zde nemůže být nikdo jiný než Robert Záruba, který diváky baví především svými jedinečnými hláškami jako „Přepište dějiny! Česká republika vyhrála zimní olympijské hry v ledním hokeji,“ nebo „Otevíráme zlatou bránu olympijského turnaje, jsme olympijští vítězové.“⁵⁹ Tato slova se nasmazatelně zapsala nejen do paměti televizních diváků, ale později také samotných hokejistů.

Jak uvádí Svobodová, komentátor během sportovního přenosu zastává zároveň dvě odlišné role.⁶⁰ Jednak je v pozici mluvčího, který diváky provádí zápasem, a jednak je i on sám divákem.⁶¹ Jelikož se komentátor pohybuje většinou přímo na místě, kde se událost odehrává a vše na vlastní oči pozoruje, může v přímém vysílání lidem podat i informace, které televizní kamera zrovna nezabere.

Co se týče sportovních spolukomentátorů, Svobodová uvádí, že tuto pozici většinou zastávají hráči nebo trenéři, kteří se v daném sportovním odvětví pohybují.⁶² Vzhledem k tomu, že se jedná o znalce určitého sportu, očekávají se od nich výborné sportovní znalosti a bohaté zkušenosti, díky kterým by se televizní diváci mohli leccos nového dozvědět.⁶³

Podíváme-li se na některé přímé přenosy sportovních televizních stanic, zjistíme, že tento trend s obsazováním zkušených sportovců na pozici spolukomentátorů, mnohdy dokonce hlavních komentátorů, zdárně funguje. Ve své studii na to upozorňuje také Svobodová, která uvádí jako příklad Tomáše Jungwirtha a Jiřího Baumruka.⁶⁴ V obou případech se z bývalých profesionálních sportovců stali úspěšní sportovní komentátoři.⁶⁵ České sportovní stanice v současnosti zaměstnávají dokonce hned několik desítek komentátorů, kteří se dříve

---

⁵⁷ *Tamtéž.*

⁵⁸ SVOBODOVÁ, Ivana. K stylovému využití jazykových prostředků v televizní reportáži. *Naše řeč*. 1992, ročník 75 (číslo 2), s. 72-77.

⁵⁹ ZÁRUBA, Robert. *Přepište dějiny!: olympijské hry, MS a NHL očima reportéra ČT*. Praha: Duel, 1998. ISBN 80-86187-15-2. s. 7.

⁶⁰ SVOBODOVÁ, Ivana. K stylovému využití jazykových prostředků v televizní reportáži. *Naše řeč*. 1992, ročník 75 (číslo 2), s. 72-77.

⁶¹ *Tamtéž.*

⁶² *Tamtéž.*

⁶³ *Tamtéž.*

⁶⁴ *Tamtéž.*

⁶⁵ *Tamtéž.*

sportu sami profesionálně věnovali. Stejně tomu je také v zahraničí, kde bývalé sportovní celebrity zastávají role novinářů.⁶⁶

S přechodem ze světa sportu do sféry žurnalistiky se však mohou pojit i určitá úskalí jako například chybějící novinářské vzdělání. Svobodová upozorňuje především na způsob vyjadřování.⁶⁷ Během přímého přenosu totiž může dojít k nevědomému zapojení slangových výrazů, které si komentátor za svou sportovní kariéru osvojil.⁶⁸ Mohlo by pak dojít k tomu, že diváci informacím neporozumí.

1.3. Mediální rutiny

Ještě před tím, než vymezíme mediální rutiny, je důležité definovat si pojem mediální organizace. Podle Jiráka a Köpplové se jedná o organizační celky, které se vyznačují vysokou měrou dělby práce a zároveň složitou strukturou, v níž má každý jedinec svou odpovědnost.⁶⁹ Takovými organizačními celky jsou například produkční společnosti, televizní či rozhlasové stanice, vydavatelství nebo společnosti, které produkují mediální obsahy prostřednictvím internetu.⁷⁰ Všechny výše zmíněné organizace zaměstnávají několik rozličných profesí, jež se společně podílejí na výsledném mediálním produktu. Jirák s Köpplovou však upozorňují na skutečnost, že diváci vnímají především hlavní tváře, jako jsou například sportovní komentátoři, a často zapomínají na fakt, že za úspěšným přímým přenosem stojí také další lidé.⁷¹

Co se týče mediálních rutin, Shoemakerová a Reese je popisují jako „vzorové, rutinizované a opakované praktiky, které pracovníci médií využívají k výkonu své práce.“⁷² Můžeme tedy říci, že se jedná o pracovní postupy, kterými se novináři při své práci již pravidelně řídí. Konkrétně Shoemakerová s Reesem uvádí, že představují soudržný soubor pravidel, který tvoří nepostradatelnou součást práce všech žurnalistů, a to včetně sportovních

---

⁶⁶ MUELLER, Chris. *The best athletes-turned-broadcasters* [online]. 2020 [cit. 2021-01-20]. Dostupné z: https://www.yardbarker.com/general_sports/articles/the_best_athletes_turned_broadcasters/s1_29142548#slide_3.

⁶⁷ SVOBODOVÁ, Ivana. K stylovému využití jazykových prostředků v televizní reportáži. *Naše řeč*. 1992, ročník 75 (číslo 2), s. 72-77.

⁶⁸ *Tamtéž*.

⁶⁹ JIRÁK, Jan a KÖPPLOVÁ, Barbara. *Masová média*. 1. vyd. Praha: Portál. 2009. ISBN 978-80-7367-466-3. s. 145.

⁷⁰ *Tamtéž*.

⁷¹ *Tamtéž*, s. 145-146.

⁷² SHOEMAKER, Pamela J. a REESE, Stephen D. *Mediating the message: Theories of influences on mass media content*. 2. vyd. New York: Longman Publishers USA. 1996. ISBN 0-8013-1251-5. s. 100. (překlad autorka)

novinářů.⁷³ Tyto rutiny nevznikají náhodně, nýbrž jsou přirozenou reakcí na potřeby, které mediální organizace a jejich pracovníci mají.⁷⁴

Definováním a popisem mediálních rutin se zabývá i Čuřík. Dle něj mediální rutiny usnadňují práci mediálním organizacím i jejich zaměstnancům, jelikož žurnalisté si díky nim dokáží rozvrhnout čas a prostor tak, aby bez problémů zvládli naplnit pracovní plány a zároveň si díky nim mohou určit postupy či techniky, které jsou důležité pro tvorbu jejich mediálních obsahů.⁷⁵

Mediální rutiny však mohou mít pozitivní i negativní vliv. Trampota za pozitivum považuje skutečnost, že rutiny „*usnadňují kontrolu toku práce a umožňují zpracovávat v krátkém časovém horizontu nečekané události.*“⁷⁶ Kladné účinky zdůrazňují také Shoemakerová a Reese, kteří uvádí, že právě díky vzorovým pracovním postupům se zvyšuje efektivita mediálních organizací a jejich mediální systém stabilně funguje, přičemž se nedá lehce narušit.⁷⁷

K tomu Trampota bere v potaz i nežádoucí důsledky nadměrného zapojování mediálních rutin. „*Negativním následkem přílišné rutinizace produkce zpráv může být snížená schopnost flexibilně reagovat na překvapivé a neočekávané události.*“⁷⁸ Podíváme-li se konkrétně na profesi sportovních komentátorů, zjistíme, že jedním z hlavních pracovních požadavků je právě pohotovost. Lze tedy říci, že přílišné využívání mediálních rutin může mít určitý negativní vliv i na práci sportovních komentátorů.

Co se sportovní žurnalistiky týče, Rowe uvádí, že tento obor není výjimkou a podléhá procesu rutinizace stejně tak, jak je tomu i u ostatních novinářských odvětví.⁷⁹ S tímto tvrzením se ztotožňuje také Lowes, podle kterého se sportovní novináři uchýlili k využívání typických mediálních rutin především kvůli časovým tlakům a omezením při práci na tvorbě mediálních sdělení.⁸⁰

---

⁷³ *Tamtéž*, s. 101.

⁷⁴ *Tamtéž*, s. 103-4.

⁷⁵ ČUŘÍK, Jaroslav a BURG, Rudolf. *Nové trendy v médiích, I: Online a tištěná média*. Brno: Masarykova univerzita. 2012. ISBN 978-80-210-5825-5. s. 159.

⁷⁶ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál. 2006. ISBN 80-7367-096-8. s. 55.

⁷⁷ SHOEMAKER, Pamela J. a REESE, Stephen D. *Mediating the message: Theories of influences on mass media content*. 2. vyd. New York: Longman Publishers USA. 1996. ISBN 0-8013-1251-5. s. 100-103.

⁷⁸ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál. 2006. ISBN 80-7367-096-8. s. 57.

⁷⁹ ROWE, David. *Sport, culture and media: The unruly trinity*. 2. vyd. Londýn: Open University Press. 2004. ISBN 0 335 21075 9. s. 118-120.

⁸⁰ LOWES, Mark Douglas. *Inside the Sport Pages: Work routines, professional ideologies, and the manufacture of sports news*. Kanada: University of Toronto Press. 2004. ISBN 0-8020-8183-5. s. 6.

Jelikož se tato bakalářská práce zabývá sportovními komentátory, je na místě zmínit, jak mediální rutiny ovlivňují jejich práci v živém vysílání. Rowe vysvětluje, že v rámci této profese jsou mediální rutiny spojené především s přípravou na komentování přímého přenosu, přičemž pod přípravou si můžeme představit například vyhledávání zajímavých informací a statistik, jež jsou pro sportovní utkání charakteristická.⁸¹ Někteří komentátoři si dokonce vedou své vlastní statistiky, čímž je proslulý především Robert Záruba, který si pečlivě spravuje i svůj soukromý archiv hráčů společně s několika početnými poznámkami.⁸²

1.3.1. Zdroje sportovních novinářů

Podle Halady a Osvaldové je zdrojem pramen či původce informací.⁸³ Tyto informace se dle Leona Sigala dostávají k novinářům prostřednictvím třech komunikačních kanálů, kterými jsou kanály rutinní, neformální a iniciované.⁸⁴

Do kategorie rutinních kanálů spadají oficiální jednání, kterými mohou být například soudní stání, tiskové zprávy a konference, volební výsledky, projevy nebo ceremoniály.⁸⁵ Z tohoto výčtu jsou v případě sportovních novinářů nejčastějším rutinním zdrojem tiskové zprávy a konference, na kterých například trenéři oznamují nominaci na blížící se sportovní akci, nebo naopak nečekané změny v sestavě.

Co se týče iniciovaných zdrojů, jejich získání vyplývá především z aktivní novinářské práce, kdy si sportovní komentátor například vede vlastní statistiky nebo sám provádí se sportovci rozhovory tak, aby získané informace mohl následně při své komentátorské práci využít.⁸⁶ Třetí kategorii reprezentují neformální zdroje, do nichž můžeme zařadit zákulisní informace, informace publikované jinými zpravodajskými organizacemi nebo také informace, které neplánovaně unikly.⁸⁷

Zaměříme-li se výhradně na zdroje sportovních novinářů, je nutné využít zahraniční literaturu, jelikož na našem území doposud nevznikla žádná publikace, která by našemu tématu

---

⁸¹ ROWE, David. *Sport, culture and media: The unruly trinity*. 2. vyd. Londýn: Open University Press. 2004. ISBN 0 335 21075 9. s. 118-120.

⁸² LANGER, Jan. *Robert Záruba - klasik, který nikdy nezevšední* [online]. 2013 [cit. 2021-01-23]. www.ct24.ceskatelevize.cz. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/media/1102412-robert-zaruba-klasik-ktery-nikdy-nezevšedni>.

⁸³ HALADA, Jan a OSVALDOVÁ, Barbora. *Praktická encyklopedie žurnalistiky*. 2. vyd. Praha: Libri. 2002. ISBN 80-7277-108-6. s. 213.

⁸⁴ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál. 2006. ISBN 80-7367-096-8. s. 84.

⁸⁵ *Tamtéž*.

⁸⁶ *Tamtéž*.

⁸⁷ *Tamtéž*.

odpovídala. Dle Andrewse jsou nejdůležitějším zdrojem sportovních novinářů vlastní sportovní znalosti a zkušenosti, poté také kontakty s hráči a funkcionáři, kteří se v daném sportovním odvětví pohybují.⁸⁸ Na základě toho tedy můžeme říci, že předchozí sportovní kariéra je pro profesi komentátorů nespornou výhodou, neboť bývalí profesionální hráči znají svůj sport naprosto dokonale, jelikož mu zasvětili podstatnou část svého života.

Andrews dále podotýká, že si sportovní novináři vytváří svou vlastní síť kontaktů, s čímž se zároveň pojí budování vřelých vztahů a důvěry mezi novinářem a zdrojem, který si přeje, aby s jeho informacemi bylo zacházeno zodpovědně.⁸⁹ Je také pravděpodobné, že se novináři znovu obrátí na zdroj, který už v minulosti využili, a právě proto by si měli své kontakty pečlivě ukládat.⁹⁰ Dobré vzájemné vztahy mohou způsobit, že se významné sportovní osobnosti na novináře obrátí sami a sdělí jim informace, které budou veřejnost zajímat.⁹¹

S Andrewsem souhlasí také Rowe, jenž ve svém výzkumu zjistil, že se sportovní novináři kvůli informacím nejčastěji obrací na sportovní celebrity, trenéry nebo manažery.⁹² V případě světoznámých sportovců je však situace obtížnější, jelikož jsou většinou časově vytíženi a s prosbou o rozhovor se na ně obrací nejrůznější mediální organizace. Kontaktovat je proto nemusí být vždy snadné. „*Pokud si novináři se sportovci nevytvořili vztahy v době, kdy ještě nebyli příliš známí, jediným způsobem, jak nyní mohou navázat kontakt je prostřednictvím agentů nebo klubů, které reprezentují.*“⁹³ Na základě toho lze tedy říci, že budování rozsáhlé sítě kontaktů je při práci sportovních novinářů opravdu potřebné.

Co se důvěryhodnosti zdrojů týká, nejvyšší kredibilitou se vyznačují vyjádření trenérů nebo výkonných ředitelů.⁹⁴ Vedle těchto oficiálních vyjádření novináři v některých případech uvádí i nejmenované zdroje, které však stejné úrovně důvěryhodnosti rozhodně nedosahují. Podle Andrewse mohou být pro sportovní novináře užitečným zdrojem také vyjádření fanouškovských skupin, které jsou v současné době většinou snadno dostupné na webových stránkách nebo sociálních médiích.⁹⁵

---

⁸⁸ ANDREWS, Phil. *Sports Journalism: a practical introduction*. Londýn: Sage Publications. 2013. ISBN 978-1-4462-5338-0. s. 48.

⁸⁹ ANDREWS, Phil. *Sports Journalism: a practical introduction*. Londýn: Sage Publications. 2013. ISBN 978-1-4462-5338-0. s. 49.

⁹⁰ *Tamtéž*, s. 49-50.

⁹¹ *Tamtéž*, s. 50.

⁹² ROWE, David. *Sports journalism still the „toy department“ of the news media?* Journalism, 2007, r. 8, č. 4.

⁹³ ANDREWS, Phil. *Sports Journalism: a practical introduction*. Londýn: Sage Publications. 2013. ISBN 978-1-4462-5338-0. s. 49. (překlad autorka)

⁹⁴ *Tamtéž*.

⁹⁵ *Tamtéž*, s. 49-50.

až dvě hodiny času, v porovnání s Australanem je český komentátor Robert Záruba pečlivější.¹⁰² Čech totiž uvádí, že jeho příprava trvá přibližně 18 hodin.¹⁰³

Záruba naznačuje, že se jeho příprava dělí na dvě fáze, a to krátkodobou a dlouhodobou.¹⁰⁴ S dvojitým rozdělením se ztotožňuje také Andrews, který ovšem volí jiné formulace. Dle něj totiž první fází tvoří příprava, která je realizovaná v dostatečném časovém předstihu a druhou fází pak tvoří příprava, kterou komentátor provádí těsně před přímým přenosem.¹⁰⁵ Přičemž pod první částí si můžeme představit aktivní novinářskou práci, kdy komentátor například vyhledává informace prostřednictvím webových stránek sportovních klubů.¹⁰⁶ Součástí druhé části přípravy pak podle Andrewse může být hledání nejen obecných, ale i zajímavých informací o aktérech sportovního utkání, jako jsou například počet vstřelených branek nebo trestných minut, největší kariérní úspěchy či zajímavé střípky z osobního života.¹⁰⁷

1.3.3. Organizace práce v redakci

Pro úspěšný a bezproblémový chod každé mediální organizace je žádoucí pevná hierarchická struktura.¹⁰⁸ Podíváme-li se konkrétně na strukturu televizních stanic, zjistíme, že kromě redakce tvoří součást této mediální organizace ještě technika, inzertní oddělení a správa, do které spadá například účtárna či personální oddělení.¹⁰⁹ Každá tato část zastává během chodu organizace určitou roli, přičemž nejvyšší práva má vedení v podobě šéfa, vedoucího, nebo ředitele.¹¹⁰ Russ-Mohl podotýká, že stejně tak jako mediální organizace je i samotná redakce strukturována hierarchicky, jelikož se dělí na samostatné redakce jako například ekonomickou, kulturní a sportovní.¹¹¹ Při pohledu do struktury sportovních televizních stanic navíc můžeme říci, že i sportovní rubrika má svá jednotlivá oddělení.

---

¹⁰² *Tamtéž.*

¹⁰³ ŽEHANOVÁ, Barbora. *Komentátor by neměl čnit, říká Záruba*. *www.idnes.cz* [online]. 2004, 21. 4. 2004 [cit. 2021-01-24]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/hokej/ms-2004/komentator-by-nemel-cnit-rika-zaruba.A040421_102208_hokej_ms2004_lge.

¹⁰⁴ ŽEHANOVÁ, Barbora. *Komentátor by neměl čnit, říká Záruba*. *www.idnes.cz* [online]. 2004, 21. 4. 2004 [cit. 2021-01-24]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/hokej/ms-2004/komentator-by-nemel-cnit-rika-zaruba.A040421_102208_hokej_ms2004_lge.

¹⁰⁵ ANDREWS, Phil. *Sports Journalism: a practical introduction*. Londýn: Sage Publications. 2013. ISBN 978-1-4462-5338-0. s. 129.

¹⁰⁶ *Tamtéž.*

¹⁰⁷ *Tamtéž.*

¹⁰⁸ SHOEMAKER, Pamela J. a REESE, Stephen D. *Mediating the message: Theories of influences on mass media content*. 2. vyd. New York: Longman Publishers USA. 1996. ISBN 0-8013-1251-5. s. 145.

¹⁰⁹ RUSS-MOHL, Stephan. *Žurnalistika: komplexní průvodce praktickou žurnalistikou*. Překlad Hana Bakičová. 1. vyd. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-0158-8. s. 151.

¹¹⁰ *Tamtéž.*

¹¹¹ *Tamtéž, s. 153.*

Například sportovní stanice ČT sport disponuje zvláštními redakcemi pro téměř každý druh sportu.¹¹²

Pevná struktura ale není jediným požadavkem pro to, aby redakce kvalitně fungovala. „*Důležité pro organizaci práce v redakci je plánování. Žádná redakce se bez něj neobejde.*“¹¹³ Čuřík dále upozorňuje, že plánování hraje podstatnou roli i v provozu celé mediální organizace.¹¹⁴ Podíváme-li se na televizní sportovní žurnalistiku, zjistíme, že plánování je důležité například v sestavování programu přímých sportovních přenosů. Sportovních událostí se totiž může ve stejný čas odehrávat hned několik, a proto nemusí být lehké vybrat sport, který bude televizní diváky nejvíce zajímat. S výběrem konkrétní sportovní akce se navíc pojí i obsazení vhodného komentátora.

Vzhledem k tomu, že jsme zmínili plánování, je na místě zmínit i redakční porady. Jejich úkolem a významem se zabývá Russ-Mohl, jenž uvádí, že „*důležitým prostředkem sladění práce mezi jednotlivými redakcemi je redakční porada.*“¹¹⁵ Právě na těchto schůzích jsou probírány záležitosti týkající se mediálních obsahů. Novinářům jsou přidělovány jednotlivé úkoly, díky čemuž mediální organizace systematicky fungují.¹¹⁶ Pokud se jedná o redakci, která je dobře vedená, je nezbytnou součástí redakčních porad také kritika programu.¹¹⁷ Přítomní novináři tak většinou debatují o tom, co se v předchozím časovém období podařilo, nebo naopak nepodařilo.

Co se týče periodicity redakčních porad, ve většině médií se uskutečňují již pravidelně.¹¹⁸ Vzhledem k tomu, že existují různě početné redakce, počet účastníků na poradách se v rámci jednotlivých médií mnohdy liší. „*V menších redakcích se porady obvykle účastní všichni její členové, ve větších redakcích zpravidla jen šéfové jednotlivých odborných redakcí a další vedoucí redaktori.*“¹¹⁹

---

¹¹² Poznejte nás: Lidé. www.ceskatelevize.cz [online]. [cit. 2021-01-19]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/lide/zpravodajstvi/ct-sport/>.

¹¹³ ČUŘÍK, Jaroslav a BURG, Rudolf. *Nové trendy v médiích, I: Online a tištěná média*. Brno: Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-5825-5. s. 183.

¹¹⁴ *Tamtéž*.

¹¹⁵ RUSS-MOHL, Stephan. *Žurnalistika: komplexní průvodce praktickou žurnalistikou*. Překlad Hana Bakičová. 1. vyd. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-0158-8. s. 203.

¹¹⁶ *Tamtéž*.

¹¹⁷ *Tamtéž*.

¹¹⁸ *Tamtéž*.

¹¹⁹ *Tamtéž*.

1.3.4. Výběr témat

Součástí mediálních rutin je také výběr témat, o kterých budou buďto novináři psát, nebo komentátoři promlouvat. „*Novinář každodenně bere informace, s nimiž je obeznána jen malá skupina lidí, a sdělí je početnému publiku.*“¹²⁰ Lze tedy říci, že z hlediska výběru zpráv je jedním z hlavních kritérií jejich poutavost a novost pro potenciální příjemce. Podle Trampoty se novináři každodenně setkávají s velkým množstvím informací, přičemž v rámci svého média mohou využít jen omezené množství.¹²¹

Shoemakerová a Reese obecně uvádí, že při výběru témat je důležité zvážit šest hledisek, a to jejich důležitost, neobvyklost, aktuálnost, blízkost, význam pro lidi a zároveň také potenciální kontroverzi.¹²² Z tohoto tvrzení můžeme odůvodnit, že pokud témata či informace splňují výše zmíněná kritéria, mají velkou šanci na to, aby se staly součástí mediálních obsahů.

Podíváme-li se konkrétně na sportovní žurnalistku, činnost spojenou s výběrem témat bychom u sportovních komentátorů mohli rovněž zařadit do přípravy. Zajímavé informace, které komentátoři během přímého přenosu zmíní, se totiž z velké části odvíjí od jejich svědomité přípravy. Přímý sportovní přenos však probíhá plynule a komentátoři nemají příliš prostoru na to, aby v rámci živého vysílání využili všechna témata, která si dopředu přichystali.¹²³ Slavný český komentátor Robert Záruba však podotýká, že příprava spojená s výběrem informací hraje během komentování důležitou roli, jelikož se bez ní komentátoři obejdou jen stěží.¹²⁴

---

¹²⁰ BURNS, Lynette Sheridan. *Žurnalistika: praktická příručka pro novináře*. Překlad Hana Antonínová. 1. vyd. Praha: Portál. 2004. ISBN 8071788716. s. 77.

¹²¹ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál. 2006. ISBN 80-7367-096-8. s. 38.

¹²² SHOEMAKER, Pamela J. a REESE, Stephen D. *Mediating the message: Theories of influences on mass media content*. 2. vyd. New York: Longman Publishers USA. 1996. ISBN 0-8013-1251-5. s. 100.

¹²³ LANGER, Jan. *Robert Záruba - klasik, který nikdy nezevšední* [online]. 2013 [cit. 2021-01-23]. www.ct24.ceskatelevize.cz. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/media/1102412-robert-zaruba-klasik-ktery-nikdy-nezevsedni>.

¹²⁴ *Tamtéž*.

2 METODIKA

2.1. Cíl výzkumu

Cílem této bakalářské práce je zjistit a popsat, jaké mediální rutiny jsou typické pro sportovní komentátory a spolukomentátory, kteří se dříve sportu sami profesionálně věnovali. Nejprve představím novinářskou kariéru všech dotázaných komentátorů a spolukomentátorů. Za pomoci kvalitativního výzkumu následně zodpovím hlavní výzkumnou otázku, která zní následovně: *Jaké jsou mediální rutiny sportovních komentátorů a spolukomentátorů? V rámci předkládané bakalářské práce také zodpovím otázky dílčí, jakými jsou: Mají sportovní komentátoři nějaké typické pracovní postupy? V čem komentátorům předchozí sportovní kariéra pomohla, nebo naopak uškodila? V čem měli oproti ostatním komentátorům náskok a co jim naopak při práci chybělo? Jak tyto komentátoři vybírají zdroje a informace pro svou následnou žurnalistickou tvorbu? Jaké jsou jejich strategie pro přípravu mediálních obsahů?*

Jelikož autentické výpovědi sportovních komentátorů tvoří neodmyslitelnou součást mého kvalitativního výzkumu, realizuji s vybranými sportovními novináři polostrukturované rozhovory, díky kterým cíle výzkumu naplním. Konkrétně provedu rozhovory s pěticí sportovních komentátorů, kteří za sebou mají bohatou sportovní kariéru. Dotážu se tenisové komentátorky a reportérky Andrey Sestini Hlaváčkové, hokejových komentátorů Davida Pospíšila a Petra Hubáčka. Dále realizuji rozhovor s komentátorem biatlonu Vlastimilem Vávrou a také s bývalou komentátorkou atletiky Kateřinou Nekolnou, která v současnosti působí jako sportovní moderátorka v České televizi.

2.2. Medailony dotázaných sportovních komentátorů

2.2.1. Vlastimil Vávra, 30 let, biatlonový spolukomentátor

Vlastimil Vávra se svou profesionální sportovní kariérou skončil už ve 21 letech, kdy se na úkor biatlonu rozhodl pro studium na vysoké škole.¹²⁵ Aby u svého sportu nějakou formou nadále zůstal i po konci své sportovní kariéry, podílel se na komentování a moderování republikového mistrovství v letním biatlonu, kde zároveň od Jiřího Rejmana obdržel nabídku

---

¹²⁵ Vávra, 3.

na komentování biatlonu pro Českou televizi.¹²⁶ Ke spokojenosti obou stran spolupráce výborně zafungovala. Vlastimil Vávra se tak od roku 2017 pravidelně objevuje v roli spolukomentátora a experta přímých biatlonových přenosů, které Česká televize pravidelně vysílá ze všech závodů Světového poháru.¹²⁷

Kromě Světového poháru komentoval Vávra přímo z místa také závody na světových mistrovstvích, které se odehrávaly například ve Švédsku nebo v Itálii.¹²⁸ V roli spolukomentátora by rád působil i na olympiádě v Pekingu, jež se bude konat v roce 2022.¹²⁹ Účast na pekingských olympijských hrách však zatím jistou nemá. „*Uvidíme, jak se to ještě všechno vyvine. Zatím je to hlavně na interní diskuzi. Ale na olympiádu určitě chci jet komentovat, to bych byl moc rád.*“¹³⁰

2.2.2 David Pospíšil, 50 let, hokejový spolukomentátor

Ve stejném roce, kdy Česká televize přidala do svého vysílání samostatný sportovní program, se do redakce přidal bývalý hokejista David Pospíšil. Ve sportovní sekci České televize tak letos zahájil celkově 15. sezónu v roli spolukomentátora a experta ve studiu Buly hokej živě.¹³¹ Vzhledem k tomu, že se hokej hraje dvakrát až třikrát do týdne, Pospíšil pro Českou televizi komentoval již velké množství přímých přenosů. „*Řekl bych, že jsem měl i 138 zápasů za rok. Možná, že se po těch patnácti letech budu blížit k tisícovce. Kdybych vzal i studia, tak si myslím, že určitě.*“¹³²

Práce v médiích nebyla po konci jeho vrcholové sportovní kariéry vytouženým místem, kde by mohl hokejové znalosti uplatnit. Ke komentování se dostal náhodou. Martin Hosták, který dříve také hokej hrál a následně začal komentovat pro Českou televizi, se ho jednou zeptal, jestli by nechtěl komentování hokejových utkání zkusit, jelikož šéfkomentátor Robert Záruba hledal do redakce nové posily.¹³³ „*Nakonec to dopadlo tak, že jsem v České televizi patnáctou sezónu. V redakci jsme si sedli. Možná jsem svým pohledem na hokej někoho zaujal,*

---

¹²⁶ Vávra, 4.

¹²⁷ Vávra, 1.

¹²⁸ Vávra, 39.

¹²⁹ Vávra, 25.

¹³⁰ *Tamtéž.*

¹³¹ Pospíšil, 1.

¹³² Pospíšil, 2.

¹³³ Pospíšil, 4.

*mé komentování dávalo smysl, a proto si mě nechali. Povést se to ale nemuselo a vše mohlo být úplně jinak.*¹³⁴

V redakci sportovní stanice ČT sport patří David Pospíšil k jedné z hlavních tváří. Navíc nechyběl na žádné z vrcholných akcí, přestože základna hokejových komentátorů České televize je opravdu široká. *„Já jsem v podstatě nevynechal 15 mistrovství světa a tři olympiády za sebou. Do nominace jsem se taky ani nemusel dostat. Kdybych komentoval špatně, nikdy by mě tam nevzali.*“¹³⁵ Pravidelné obsazování Davida Pospíšila na nejprestižnějších hokejových události tedy jednoznačně vypovídá o tom, jak důležitou osobností pro Českou televizi je.

2.2.3 Petr Hubáček, 41 let, hokejový spolukomentátor

Petr Hubáček o tom, co by chtěl dělat po konci své hokejové kariéry, přemýšlel už v době, kdy ještě hokej aktivně hrál. Nabídku na komentování u České televize dostal od šéfkomentátora Roberta Záruby již před několika lety, když s českým národním týmem letěl na zápas do Švédska.¹³⁶ *„Tehdy z něj vypadlo, že bych byl jedním z ideálních adeptů na práci komentátora.*“¹³⁷

Jelikož si chtěl práci v médiích vyzkoušet, nabídku Roberta Záruby v roce 2018 přijal.¹³⁸ V hokejové redakci si svými komentátorskými výkony získal místo a v letošním roce na České televizi komentuje již třetí hokejovou sezónu. Kromě tradičních zápasů v rámci české extraligy působil v roli spolukomentátora i na mistrovství světa, které se v roce 2019 konalo ve slovenském hlavním městě.¹³⁹

Cílem, kterého by chtěl v žurnalistice ještě dosáhnout, jsou olympijské hry, i protože na nich jako hráč nikdy nebyl.¹⁴⁰ Dostat se do nominace v roli komentátora však kvůli široké základně hokejových komentátorů není lehké. *„Tedy je nás šest, kteří děláme extraligu, národňáky a mistrovství světa. Může být samozřejmě olympiáda, když tedy bude pod Českou televizí, ale tam pojedou pouze určitý počet kluků – dva nebo tři.*“¹⁴¹ K tomu, aby se alespoň přiblížil svému zkušenějšímu kolegovi Davidu Pospíšilovi, který byl již na třech olympiádách,

---

¹³⁴ Pospíšil, 6.

¹³⁵ Pospíšil, 17.

¹³⁶ Hubáček, 2.

¹³⁷ *Tamtéž.*

¹³⁸ Hubáček, 1.

¹³⁹ Hubáček, 3.

¹⁴⁰ Hubáček, 28.

¹⁴¹ *Tamtéž.*

má tedy Petr Hubáček ještě hodně daleko. Rozdíl je však logický s ohlednutím na skutečnost, že Hubáček komentuje teprve třetí sezónu, zatímco Pospíšil letos na začátku již svou patnáctou.

2.2.4 Andrea Sestini Hlaváčková, 34 let, tenisová spolukomentátorka

S komentováním a prací v médiích začala Andrea Sestini Hlaváčková už v době, kdy na tenisovém okruhu ještě sama jako tenisová hráčka aktivně působila.¹⁴² Zkušeností s komentováním má hned několik, jelikož si práci v pozici spolukomentátorky vyzkoušela pro různé mediální organizace. Nejprve začala spolupracovat s tenisovým magazínem, pro který zpracovávala rozhovory s tenisovými hráči.¹⁴³ První nabídku na komentování obdržela od anglické rozhlasové a televizní stanice BBC, pro niž tři tenisové sezóny pracovala jako spolukomentátorka přibližně na deseti tenisových turnajích.¹⁴⁴ Komentování v angličtině si následně vyzkoušela i pro televizi WTA, ATP a ATP Tennis Radio.¹⁴⁵

V češtině zápasy komentovala pro stanici Eurosport a také pro Novu, na které jako spolukomentátorka diváky provázela tenisovými zápasy v rámci předloňského Wimbledonu.¹⁴⁶ Nabídky na komentování dostává spíše nárazově, a to od různých sportovních stanic. „*Loni jsem dostala nabídku od Eurosportu na komentování finále Wimbledonu. Kvůli covidu se ale Wimbledon nakonec úplně zrušil.*“¹⁴⁷ Více než komentování Andreu Sestini Hlaváčkovou ale baví práce tenisové reportérky nebo moderátorky.¹⁴⁸

S moderováním má zkušenosti díky Českému olympijskému týmu, pro který v minulosti jednu sportovní akci už moderovala.¹⁴⁹ V roli tenisové reportérky se pak také ukázala na stanici O2 TV Sport, kde zprostředkovávala rozhovory s tenisovými hráčkami. Na letošní olympiádu v Tokiu se navíc chystá jako reportérka pro Český olympijský tým.¹⁵⁰

---

¹⁴² Hlaváčková, 4.

¹⁴³ Hlaváčková, 1.

¹⁴⁴ Hlaváčková, 2.

¹⁴⁵ Hlaváčková, 1.

¹⁴⁶ Hlaváčková, 1, 2.

¹⁴⁷ Hlaváčková, 33.

¹⁴⁸ *Tamtéž.*

¹⁴⁹ Hlaváčková, 1.

¹⁵⁰ Hlaváčková, 14.

2.2.5 Kateřina Nekolná, 45 let, komentátorka atletiky

Nejdelší žurnalistickou kariéru z dotázaných komentátorů má za sebou bývalá profesionální vícebojařka Kateřina Nekolná, která pro sportovní sekci České televize pracuje nepřetržitě již od roku 2000.¹⁵¹ V porovnání s ostatními respondenty je navíc jedinou osobou, která žurnalistiku na vysoké škole vystudovala. „*Po konci sportovní kariéry jsem u toho sportu chtěla zůstat. Říkala jsem si, že kdo jiný by to měl dělat než člověk, který je upovídán až dost. K žurnalistice, ať už k psaní nebo k povídání, jsem měla vždy blízko.*“¹⁵²

Po příchodu do České televize v roce 2000 začala ihned působit jako moderátorka pořadu Dobré ráno, kde se věnovala především sportovní tematice.¹⁵³ Ve stejném roce navíc získala první zkušenosti s komentováním, jelikož ve studiu České televize působila jako spolukomentátorka atletiky během Letních olympijských her v Sydney.¹⁵⁴ O sedm let později se již na ostravském atletickém mistrovství představila v roli hlavní komentátorky.¹⁵⁵ „*Atletiku jako takovou nekomentuji pouze pro Českou televizi. Pár přenosů jsem pro Českou televizi komentovala, ale jinak ji dělám hlavně pro Český atletický svaz. Dělán různé mistrovství republiky a ligy podle toho, jak mi to vyjde.*“¹⁵⁶

V současnosti je však hlavní pracovní náplní Kateřiny Nekolné moderování Sportovních zpráv, v nichž uvádí patnáctiminutové zpravodajství, na které následně navazují desetiminutové rozhovory se sportovními celebritami.¹⁵⁷

2.3. Kvalitativní výzkum

Kvalitativní, neboli také pružný či emergentní, výzkum tvoří jednu z hlavních výzkumných strategií.¹⁵⁸ Před začátkem jeho samotné realizace si nejprve výzkumník určí základní výzkumné otázky, které může během svého výzkumu obměňovat nebo doplňovat.¹⁵⁹ Jak uvádí Hendl, „*práce kvalitativního výzkumníka je přirovnávána k činnosti detektiva.*“¹⁶⁰ Můžeme říci, že tato „detektivní“ činnost má hned několik úkolů. Kvalitativní výzkumník

---

¹⁵¹ Nekolná, 1.

¹⁵² Nekolná, 3.

¹⁵³ Nekolná, 1.

¹⁵⁴ Nekolná, 9.

¹⁵⁵ Nekolná, 1.

¹⁵⁶ Nekolná, 4.

¹⁵⁷ Nekolná, 27.

¹⁵⁸ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál. 2016. ISBN 978-80-262-0982-9. s. 47-48.

¹⁵⁹ *Tamtéž*, s. 48.

¹⁶⁰ *Tamtéž*.

nejprve shromáždí data, která následně analyzuje a dle zjištěných výsledků vybere jen ta, jež pro svůj výzkum potřebuje.¹⁶¹ Tento postup se několikrát opakuje, jelikož výzkumník svá zjištění velmi často přezkoumává.¹⁶²

„Předmětem kvalitativní metodologie je studium běžného, každodenního života lidí v jejich přirozených podmínkách.“¹⁶³ Z tohoto důvodu se jeví využití kvalitativního výzkumu pro naplnění cílů mé bakalářské práce jako nejvhodnější. Součástí každodenního života sportovních komentátorů jsou totiž i jejich typické mediální rutiny, které při své novinářské práci běžně využívají. Vzhledem k tomu, že se kvalitativní výzkumy zabývají životem jedinců v přirozených podmínkách, pracují s měkkými daty ve formě rozsáhlých slovních odpovědí nebo vyobrazení.¹⁶⁴

Jak autoři podotýkají, kvalitativní výzkum může mít i určité nedostatky, jako jsou neprůhlednost nebo malá transparentnost.¹⁶⁵ Tyto nedostatky se podle Hendla mohou projevat například tím, že z výzkumu nemusí být patrné, jak probíhala analýza, či jakým způsobem výzkumník zvolil jedince pro rozhovor.¹⁶⁶ Nedostatky však na druhou stranu vyvažují pozitivní vlastnosti. *„Výhodou kvalitativního přístupu je získání hloubkového popisu případů. Nezůstáváme na jejich povrchu, provádíme podrobnou komparaci případů, sledujeme jejich vývoj a zkoumáme příslušné procesy.“¹⁶⁷*

2.4. Polostrukturované rozhovory

Pro uskutečnění svého kvalitativního výzkumu jsem si zvolila metodu interview, a to konkrétně ve formě polostrukturovaných rozhovorů s vybranými sportovními komentátory a spolukomentátory. Rozhovor polostrukturovaný neboli také semistrukturovaný či řízený, je mnohdy brán za jednu z nejčastěji užívaných metod kvalitativního přístupu.¹⁶⁸ *„Polostrukturovaný rozhovor bývá považován za optimální způsob získávání dat,*

---

¹⁶¹ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál. 2016. ISBN 978-80-262-0982-9. s. 48.

¹⁶² *Tamtéž*.

¹⁶³ PETRUSEK, Miloslav a Univerzita Karlova. *Teorie a metoda v moderní sociologii*. Praha: Karolinum. 1993. ISBN 80-7066-799-0. s. 129.

¹⁶⁴ SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. 1. vyd. Praha: Grada. 2014. ISBN 978-80-247-3568-9. s. 51.

¹⁶⁵ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál. 2016. ISBN 978-80-262-0982-9. s. 50-51.

¹⁶⁶ *Tamtéž*.

¹⁶⁷ *Tamtéž*, s. 48.

¹⁶⁸ SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. 1. vyd. Praha: Grada. 2014. ISBN 978-80-247-3568-9. s. 211.

neboť kombinuje výhody standardizované i nestandardizované formy dotazování a snaží se minimalizovat jejich omezení. ¹⁶⁹

Co se týká realizace, výzkumník si dopředu připravuje seznam s otázkami, na které se plánuje svých respondentů zeptat.¹⁷⁰ Z tohoto důvodu bývají polostrukturované rozhovory označovány také za rozhovory s návodem.¹⁷¹ Kromě těchto předem připravených otázek může navíc kvalitativní výzkumník svým respondentům položit i sekundární či sondážní otázky, které vyplynou z průběhu samotného rozhovoru a odpovědí dotázaných osob.¹⁷² Možnost doptávání a doplňování informací tedy představuje nespornou výhodu této výzkumné kvalitativní techniky. Vedle zmíněných otázek tvoří součást rozhovoru také mimika a gestika tazatele, díky které může například prostřednictvím souhlasného pokyvování hlavou vyzývat svého respondenta k pokračování výpovědi.¹⁷³

Dle Hendla můžeme za výhodu rozhovoru s návodem považovat jednak fakt, že výzkumník může vést strukturovaně rozhovory s několika lidmi, díky čemuž mezi nimi získá snadné porovnání a jednak skutečnost, že respondent naplno využije své vlastní zkušenosti.¹⁷⁴ Oproti tomu Trampota s Vojtěchovskou upozorňují také na nežádoucí vliv, jenž se s metodou rozhovorů může obecně pojit. Jedná se o efekt morčete, kdy si dotazování jedinci uvědomují, že jsou jejich odpovědi zaznamenávány, a proto je mohou v porovnání se skutečností trochu zkreslovat.¹⁷⁵

---

¹⁶⁹ *Tamtéž.*

¹⁷⁰ SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. 1. vyd. Praha: Grada. 2014. ISBN 978-80-247-3568-9. s. 211.

¹⁷¹ *Tamtéž.*

¹⁷² *Tamtéž.*

¹⁷³ *Tamtéž.*

¹⁷⁴ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál. 2016. ISBN 978-80-262-0982-9. s. 174.

¹⁷⁵ TRAMPOTA, Tomáš a VOJTĚCHOSKÁ, Martina. *Metody výzkumu médií*. 1. vyd. Praha: Portál. 2010. ISBN 978-80-7367-683-4. s. 85.

3 ANALYTICKÁ ČÁST

Následující část bakalářské práce díky analýze zodpoví výzkumné otázku, jež jsem si předem stanovila. Konkrétně se zaměřím na to, jak dotázaní komentátoři zvládli přechod ze sportovního prostředí do světa médií. Zjistím, zda jim jejich vlastní sportovní zkušenosti při práci komentátorů pomohly, či případně uškodily. Následně se budu věnovat mediálním rutinám, které jsou pro vybrané sportovní komentátory a spolukomentátory typické. V souvislosti s mediálními rutinami budu zjišťovat, jaké pracovní postupy, zdroje a témata tito sportovní komentátoři při své práci běžně využívají. Vycházet budu především z rozhovorů, které jsem s jednotlivými komentátory realizovala.

3.1. Začátek žurnalistické kariéry

Jak samotní respondenti uvádí, ve většině případů sportovci po konci své profesionální kariéry volí možnost trénování, práci v médiích nebo pozici sportovních manažerů. V televizní žurnalistice se pak nejčastěji objevují v pozici spolukomentátorů nebo komentátorů přímých přenosů ze sportů, kterým se dříve sami aktivně věnovali. Dle Hubáčka bývají důvody prosté. *„Každý, kdo končí se svým sportem, u něj chce nějakou formou zůstat, protože k němu má celoživotní vztah. Konkrétně komentování mi přišlo jako dobrá příležitost pro to, abych u hokeje zůstal, ale zase z úplně jiné strany. Člověk se pak dostane mezi jiné lidi, vidí hokej z nadsledu a může jezdit po světových mistrovstvích.“*¹⁷⁶ Vzhledem k možnosti cestování na největší sportovní události tak může být povolání komentátora lákavé třeba i pro ty sportovce, kteří se na vrcholné akce svými vlastními výkony nikdy nedostali. Zářným příkladem může být Vlastimil Vávra, který svou sportovní kariéru ukončil již v juniorském věku.¹⁷⁷ Biatlonového mistrovství světa v Itálii nebo ve Švédsku se však zúčastnil díky svým komentátorským výkonům.¹⁷⁸

Skutečnost, že profese sportovních komentátorů je pro bývalé sportovce lákavá, potvrzuje i Andrea Sestini Hlaváčková, která si v souvislosti s tenisem vyzkoušela i jiné pracovní alternativy. Žurnalistika však nad možností být trenérkou, sparingpartnerkou nebo manažerkou, zvítězila.¹⁷⁹ *„Zjistila jsem, že média kolem sportu mě lákají ze všeho nejvíce.“*

---

¹⁷⁶ Hubáček, 4.

¹⁷⁷ Vávra, 3.

¹⁷⁸ Vávra, 39.

¹⁷⁹ Hlaváčková, 4.

*Komentování mi navíc trochu připomíná tenisový zápas, jelikož člověk je před svým výstupem nervózní, pak z toho má dobrý pocit a zápas nějakým způsobem prožije.*¹⁸⁰

Obecně můžeme říci, že nikdo z dotázaných komentátorů neměl obavy, které by se s jejich komentátorskou premiérou pojily. Novou pracovní příležitost všichni brali spíše jako výzvu, což uvádí například David Pospíšil. *„Spíše jsem nevěděl, co mě čeká a jak to bude vypadat. Jsem ale typ člověka, který když něco nezkusí, tak ho to potom mrzí.*¹⁸¹ Podobně na tom ve svých komentátorských začátcích byla také Andrea Sestini Hlaváčková, která uvádí, že ji počáteční nervozita a fakt, že jde do neznáma, naopak motivovaly.¹⁸²

Důvodem, proč tito bývalí sportovci neměli obavy z živého vystupování na veřejnosti, může být skutečnost, že jsou na takové situace ze své sportovní kariéry běžně zvyklí.¹⁸³ Po zápasech totiž s novináři mluví, rozdávají vyjádření a dělají rozhovory. Na tento fakt poukazuje i Hubáček. *„Tím, že člověk dlouho hokej hrál, je zvyklý dostávat se do situací, které sice nezná, ale musí si s nimi za každou cenu poradit.*¹⁸⁴ Obtížné pro komentátory, kteří přišli z profesionálního sportu, zpočátku bylo dokončování myšlenky nebo tématu. *„Někdy jsou situace, že člověk sám sebe dostane do úzkých. Začne přemýšlet a myšlenka mu z hlavy zmizí, takže vlastně ani neví, proč to říká. Myšlenky se vždy musí dokončit alespoň tak, aby měly hlavu a patu, neskákalo se z tématu na téma a komentář byl sourodý.*¹⁸⁵ S Hubáčkem souhlasí i jeho kolega z hokejové redakce Pospíšil, který zároveň uvádí, že každý komentátor má své horší a lepší dny. Někdy mu jde komentování samo a někdy naopak není schopný postavit větu tak, aby dávala smysl.¹⁸⁶ *„Ale jak komentujete znovu a znovu, postupem času se otrkáte.*¹⁸⁷

Právě ohledně správného vyjadřování bývalým sportovcům zpočátku mnohdy radili komentátoři, kteří měli s komentováním přímých sportovních přenosů více zkušeností. *„Dávali mi spoustu rad, co se týče načasování mluvení, aby člověk ukončoval myšlenku, než se začne hrát další výměna a podobně.*¹⁸⁸ S tímto faktem souhlasí také hokejoví spolukomentátoři Hubáček s Pospíšilem, kteří uvádí, že hlavní komentátoři nováčky podpoří a navedou zpět, pokud se v myšlence ztratí. *„Hlavní komentátoři vás svým přístupem, znalostmi a odborností ve svém oboru částečně táhnou, a to hlavně v začátcích. Potom vám to ale přijde přirozené*

---

¹⁸⁰ Hlaváčková, 4.

¹⁸¹ Pospíšil, 6.

¹⁸² Hlaváčková, 6.

¹⁸³ Pospíšil, 7.

¹⁸⁴ Hubáček, 6.

¹⁸⁵ *Tamtéž.*

¹⁸⁶ Pospíšil, 5.

¹⁸⁷ *Tamtéž.*

¹⁸⁸ Hlaváčková, 12.

a komentář plyne. ¹⁸⁹ Pospíšil navíc dodává, že mu zkušenější kolegové pomohli i s organizací a přípravou komentáře v podobě vztyčných bodů pro to, aby sám sebe nedostal do slepé uličky a mohl plynule přejít k jinému tématu.¹⁹⁰ Hlavní komentátoři byli svým méně zkušeným kolegům nápomocni také v situacích, kdy na ně sportovci měli jakoukoliv otázku týkající se například vedení komentáře či předávání řeči tak, aby jim neskákali do komentáře.¹⁹¹

Čtení ve scénáři je pak další záležitostí, která byla pro bývalé sportovce zcela nová. Za dobu své aktivní sportovní kariéry se s ní nesetkali, a proto se museli naučit orientovat v tom, jaké požadavky dané médium má a co role spolukomentátora obnáší.¹⁹² *„Bylo složitější orientovat se v tom, co po mně vlastně štáb přesně vyžaduje. Člověk se musí naučit číst ve scénáři. Pak se při komentování musí také naučit signály, kdy by měl být komentář delší, nebo naopak kratší. Je důležitá interní orientace v natáčení pořadu.*“¹⁹³

Rady mezi bývalými sportovci a vystudovanými novináři však fungují oboustranně. Nejenže zkušenější komentátoři dávali užitečné rady svým méně protřelým komentátorům, bývalí sportovci přinesli nové nápady a postřehy v několika případech také jim. Ne však v rámci komentování, ale spíše v souvislosti se znalostmi samotného sportu nebo s tvorbou celého přímého sportovního přenosu. *„Celé biatlonové studium¹⁹⁴ je velký produkt pro diváky. Hlavní komentátoři jsou za tento produkt zodpovědní a snaží se, aby byl co nejlepší. Takže se nad každou zpětnou vazbou, co jim řeknu, zamýšlí.*“¹⁹⁵

Vzájemné rady a doporučení tak mohou vést ke zlepšení nejen samotného sportovního přenosu, ale také k posílení vztahu mezi spolukomentátorem a hlavním komentátorem. V tom vidí hlavní přínos Pospíšil, který zkušenějším kolegům předával především poznatky, jež v rámci své dlouholeté hokejové kariéry načerpal.¹⁹⁶ *„Nikdo z hlavních komentátorů nebyl vrcholovým hokejistou. Jsou to sice sportovci na určité úrovni a hokej na nějaké úrovni vnímají. Ale to, co si vrcholový sportovec jako profesionál prožije, už do sebe nedostanou. Tím, že jsme my vedle hlavních komentátorů, tak jim situaci vysvětlíme. Dneska už to kluci znají a automaticky to říkají. Vzniká mezi námi symbióza, doplňujeme se a já nemusím kroutit hlavou*

---

¹⁸⁹ Hubáček, 9.

¹⁹⁰ Pospíšil, 8.

¹⁹¹ Hubáček, 6.

¹⁹² Pospíšil, 7.

¹⁹³ *Tamtéž.*

¹⁹⁴ Respondent v rozhovoru uvedl pojem biatlonové studium. Na mysli měl spíše biatlonové studio, které Česká televize před začátkem závodu pravidelně vysílá.

¹⁹⁵ Vávra, 31.

¹⁹⁶ Pospíšil, 9.

*nad tím, co kolega říká, když to není pravda.*¹⁹⁷ Pospíšil tak poukazuje na skutečnost, že v začátcích mezi profesionálními komentátory a bývalými sportovci byly jisté neshody ohledně sportovní terminologie či výkladu hokejové akce, které se však postupem času téměř eliminovaly.¹⁹⁸

Pokud v rámci sportovního přenosu k něčemu závažnému dojde, je na spolukomentátorovi, aby divákovi situaci okamžitě objasnil. I vzhledem k této skutečnosti jsou nezbytné odborné znalosti daného sportu, kterými bývalí profesionální sportovci disponují, což je zároveň hlavní příčinou toho, proč jsou sportovci jako komentátoři do přímých přenosů zváni.¹⁹⁹ *„U spolukomentátora není nutné, aby znal všechny věci, které novináři běžně studují. Je hlavní, abych okolo biatlonu znal věci od A až do Z, což znamená od pravidel až po praktické věci, jako například co se děje při závodě, při tréninku, před závodem nebo rituály sportovců.*²⁰⁰

Dá se tedy říci, že pozice sportovních spolukomentátorů je bývalým sportovcům ušita přímo na míru, jelikož zde mohou naplno uplatnit sportovní zážitky a zkušenosti, které během své několikaleté profesionální kariéry získali. *„Spolukomentátor je pozice, kterou vystudovaný novinář ani dělat nemůže. Musí to dělat člověk, který se danému sportu vyloženě dlouhodobě věnoval a má v něm už něco za sebou. Působit jako spolukomentátor je pro mě jednoduché, jelikož komentuji pouze sport, který jsem sám dlouho dělal, tudíž o něm vím od A do Z a pouze doplňuji hlavního komentátora o odborné věci.*²⁰¹

3.2. Vliv sportovní kariéry na profesi komentátora

Vzhledem k rozsáhlým sportovním znalostem a postřehům mají bývalí sportovci v porovnání s profesionálními komentátory dokonce jistou výhodou a můžeme říci, že i určitý náskok. Na základě odpovědí dotázaných respondentů lze také říci, že zatímco hlavní komentátoři sportovce mnohdy poznávají na základě čísel na dresech či za pomoci startovních čísel, bývalí sportovci se orientují například podle stylu lyžování nebo bruslení, díky čemuž nemusí jména sportovců zdlouhavě vyhledávat ve startovních listinách nebo hokejových soupiskách. *„Výhoda určitě byla to, že člověk kluky, proti kterým hrál, dobře znal. Podíváte se na led a okamžitě víte, kdo tam je. Poznáte je například podle toho, jak bruslí a jak se na ledě*

---

¹⁹⁷ Pospíšil, 9.

¹⁹⁸ Pospíšil, 10.

¹⁹⁹ Hlaváčková, 21.

²⁰⁰ Vávra, 9.

²⁰¹ Vávra, 7.

*pohybují.*²⁰² Výhodu vlastních sportovních zkušeností pro profesi sportovního komentátora vyzdvihuje i Hlaváčková. Bývalý profesionální sportovec totiž ví, jak sportovci určité situace prožívají a má zároveň osobní zkušenost s turnajem, díky čemuž může uvádět spoustu zajímavostí ze zákulisí, které by běžní komentátoři jinak neměli možnost vědět.²⁰³ Na fakt, že bývalý sportovec může divákům předat zajímavé informace a postřehy, upozorňuje také Nekolná. *„Důležité je znát prostředí. Když ho člověk zná, tak zná spoustu věcí, které může televiznímu divákovi přiblížit. Může mu tak říct třeba to, co by sám nikdy nevěděl.*²⁰⁴

Osobní známost se sportovci, jejichž utkání bývalí sportovci jako spolukomentátoři komentují, však v určitých ohledech může mít i nežádoucí vlivy. Například Hlaváčková uvádí, že je pro ni někdy obtížné kriticky komentovat výkony hráček, které z tenisového prostředí sama dobře zná.²⁰⁵ S podobným problémem se na začátku svého působení v České televizi potýkal také Vávra, pro kterého v některých případech nebylo jednoduché poukazovat na chyby sportovců. Od svých zkušenějších kolegů se však postupem času naučil, že kritické oko je důležité.²⁰⁶ *„Některé lidi jsem občas trochu naštvál. Pak mi to bylo líto, jenže kluci z televize mi na to hned řekli, že to je přesně to, od čeho u komentování vůbec jsem. Pokud se mi zdá něco špatně a divák to pravděpodobně bude cítit úplně stejně jako já, tak to mám říct, abych to divákům potvrdil. Jelikož jakmile to neřeknu, tak budu za špatného akorát já.*²⁰⁷

Určitou nevýhodu v souvislosti s vlastními sportovními zkušenostmi pro profesi komentátora vidí i Nekolná. *„Je to obrovské mínus v tom, že vás diváci znají a mají pocit, že si mohou dovolit jakoukoliv kritiku. Místo toho, aby diváci pochválili, spíše kritizují.*²⁰⁸ V tomto případě by se tak dala najít paralela mezi rolí vrcholového sportovce a povoláním komentátora. Profesionální sportovec je totiž veřejnou osobností, jejíž špatné výkony jsou často kritizovány, což se následně projevuje i při působení v médiích.

Dle Nekolné je také třeba během komentování brát ohled na soukromí sportovců, o kterém jejich bývalí kolegové mohou mnohdy vědět více.²⁰⁹ Interní informace však není vhodné prozrazovat, jelikož je na každém sportovci, aby věci ze svého soukromí odhalil sám,

---

²⁰² Hubáček, 43.

²⁰³ Hlaváčková, 10.

²⁰⁴ Nekolná, 5.

²⁰⁵ Hlaváčková, 10.

²⁰⁶ Vávra, 14.

²⁰⁷ *Tamtéž.*

²⁰⁸ Nekolná, 7.

²⁰⁹ Nekolná, 19.

pokud to tak ovšem chce.²¹⁰ Navíc pokud by komentátor některé interní informace během živého vysílání zmínil, mohl by kontakty se sportovci nebo kluby ztratit.²¹¹

Antipatie, které bývalí sportovci měli vůči jednotlivým sportovcům či týmům z dob své aktivní sportovní kariéry, v sobě museli úplně odbourat, aby jejich komentování nebylo zabarvené. Obtížné to však pro ně nebylo. „*Antipatie byly k některým závodníkům opravdu dost velké, ale není nijak těžké se od toho odklonit. Během komentování závodu a potom hlavně díky přibývajícím přenosům si člověk zvykne a komentuje pouze to, co se momentálně děje. Myslím, že komentář je tedy objektivní.*“²¹² Pospíšil zároveň podotýká, že je velmi důležitá volba vhodných slov, jelikož výkony sportovců se můžou během okamžiku zhoršit, nebo naopak zlepšit.²¹³ Nemá proto cenu sahat po brutální kritice, ale spíše zvolit uhlazenější způsob vyjádření.²¹⁴

Na základě rozhovorů s dotázanými komentátory můžeme říci, že obsazování bývalých sportovců do role komentátorů vyvolává na straně aktivních sportovců pozitivní ohlasy. „*Myslím, že sportovci rádi vidí druhého sportovce v roli moderátora, reportéra nebo komentátora. Mají k němu podle mě také otevřenější přístup.*“²¹⁵ Tento fakt potvrzuje i Vlastimil Vávra, podle kterého byli jeho biatlonoví kolegové za jeho angažmá v televizi rádi, jelikož v roli komentátora bude člověk, který je osobně zná a ví, jak se ve skutečnosti vlastně chovají.²¹⁶ Důvodem může být také skutečnost, že si sportovci u komentátorů více všímají chyb, které se pojí se sportovní terminologií nebo se špatným interpretováním sportovní situace. Tyto faktory v době své profesionální sportovní kariéry pozorovali i současní komentátoři. „*Když člověk sedí u televize a poslouchá, tak toho vnímá mnohem víc, než by vnímal na stadionu. Slyšela jsem nějaké chyby a říkala jsem si, co je to za hloupost. Ale v tu dobu jsem ještě vůbec nevěděla, jak to vlastně chodí.*“²¹⁷

Po příchodu do České televize však mnozí poznali, že komentování sportovních utkání není tak jednoduché, jak se na první pohled může zdát. „*Když pak člověk na tom komentátorském stanovišti sedí a musí vnímat, co dává televize, co se děje na ploše, výsledky a do toho pořád mluvit, tak to není lehké.*“²¹⁸ Překvapený byl i Hubáček, když zjistil, kolik

---

²¹⁰ Nekolná, 19.

²¹¹ Pospíšil, 38.

²¹² Vávra, 15.

²¹³ Pospíšil, 14.

²¹⁴ *Tamtéž.*

²¹⁵ Hlaváčková, 11.

²¹⁶ Vávra, 16.

²¹⁷ Nekolná, 28.

²¹⁸ *Tamtéž.*

práce a úsilí se pojí s každým živým vysíláním a přípravou na něj. „*Také mě překvapilo, jak jsou hlavní komentátoři připravení, jaký mají přehled, co všechno ve svých počítačích a složkách, co se týče statistik, mají. Jsou to opravdu profesionálové, kteří mají obrovskou výkonnost, velký rozměr a rozsah vědomostí a informací, které mají buďto v hlavě, nachystané v rámci přípravy, nebo okamžitě dohledatelné.*“²¹⁹

3.3. Organizace práce

3.3.1. Organizace práce dotázaných sportovních komentátorů

Pro bývalé sportovce, kteří působí v roli sportovních spolukomentátorů, může být někdy problémem organizace času. Nikdo z respondentů totiž nemá komentování jako svou hlavní pracovní náplň. Skloubit hlavní zaměstnání s prací v médiích proto pro některé komentátory není snadné. „*Nejtěžší je časová náročnost, jelikož všichni, kteří biatlon spolukomentujeme, máme své vlastní zaměstnání. Závodů se navíc jedou mnohdy uprostřed týdne jako například současné mistrovství světa. V práci jsem si proto musel vzít volno tak, abych vůbec mohl mistrovství komentovat.*“²²⁰ Oproti tomu jistou výhodou v souvislosti s organizací času disponují ti komentátoři, kteří mají své vlastní firmy a podnikají sami na sebe, jelikož díky flexibilitě svého zaměstnání si případnou časovou kolizi a program svých aktivit mohou mnohem lépe uzpůsobit.²²¹

Co se týče organizace samotného dne, v němž komentátora čeká přímý přenos, všechny aktivity se odvíjí především od začátku a předpokládaného konce vysílání. Z tohoto hlediska můžeme říct, že nejnáročnějším sportem pro organizaci práce komentátorů je tenis.²²² V hokeji, biatlonu a atletice jsou pevně dané časy, kdy dané utkání či závod proběhne. Zatímco u tenisu bývají časové údaje o plánovaném začátku utkání spíše orientační. Předchozí zápasy se totiž velmi často prodlužují, kvůli čemuž pak ty následující mívají zpoždění. „*Den je většinou celý rozvržený podle zápasu, který člověk zrovna komentuje. A jelikož je to tenis, tak pokud člověk nezačíná prvním zápasem dne, tak absolutně netuší, kdy přesně bude komentovat a jak dlouho to vlastně bude trvat. Takže většinou ten den je podobný tomu, když člověk hrál tenis.*“²²³

---

²¹⁹ Hubáček, 9.

²²⁰ Vávra, 26.

²²¹ Pospíšil, 36.

²²² Hlaváčková, 23.

²²³ *Tamtéž.*

Organizace práce sportovních komentátorů se také často odvíjí podle toho, zda komentář sportovní akce zprostředkovávají přímo z dějiště, nebo pouze ze studia své mediální organizace. Oblíbenější variantou u dotázaných komentátorů je ovšem komentář z místa dění. „Myslím, že je určitě lepší zápasy komentovat přímo z turnaje, protože máte na blízku všechno, co se na daném turnaji zrovna děje. Máte ke všemu zároveň mnohem bližší vztah a daleko více do toho vidíte.“²²⁴ Stejný pohled na místo komentování má i Vávra, který je také raději přímo v dějišti biatlonových závodů.²²⁵ Pokud je v areálu osobně, může divákům předat mnohem více informací.²²⁶ „Když jedu na místo, tak si před závodem můžu vzít lyže a sám si projet trať. Vidím okamžitě, jaké jsou podmínky. Jak případně sněží, nebo nesněží a dokážu vyhodnotit, jak to závod ovlivní.“²²⁷

To, zda přímý přenos komentátoři zajišťují přímo z místa, závisí především na rozpočtu a programu dané mediální stanice.²²⁸ Konkrétně u biatlonu probíhá komentování závodů přímo z dějiště pouze ze závodů Světového poháru na českém území a zároveň z vrcholné akce sezóny, kterou je mistrovství světa.²²⁹ „Závody by třeba mohly být z místa úplně všechny, ale záleží především na finančních možnostech a také na tom, co Česká televize schválí.“²³⁰ Tento problém však nemusí řešit hokejoví komentátoři, jelikož Česká televize zajišťuje přímé přenosy z dějiště všech hokejových akcí, které vysílá.

Co se týče samotných rutin před začátkem vysílání, každý komentátor volí jiné pracovní postupy, které se mohou odvíjet také od požadavků konkrétní sportovní redakce. Například biatlonoví komentátoři před začátkem přenosu běžně využívají různá artikulační cvičení.²³¹ „Před závodem se vždy musíme rozmluvit. Máme své poučky. Říkáme si například různé jazykolamy.“²³² Ostatním komentátorům poté na rozmluvení stačí třeba jen komunikace se svými kolegy, popřípadě opakování si hokejové soupisky. „Rozmlouváme se akorát tím, že než jdeme do vysílání, tak se bavíme mezi sebou. Na začátku jsem si třeba v autě dal soupisku vedle sebe a projel jsem si číslo, jméno a příjmení. To jsem si řekl třeba padesátkrát za sebou.“²³³

---

²²⁴ Hlaváčková, 31.

²²⁵ Vávra, 40.

²²⁶ *Tamtéž.*

²²⁷ *Tamtéž.*

²²⁸ Vávra, 39.

²²⁹ *Tamtéž.*

²³⁰ *Tamtéž.*

²³¹ Vávra, 32.

²³² *Tamtéž.*

²³³ Hubáček, 33.

3.3.2. Organizace práce v redakci

Jak jsme již naznačili v teoretické části, pro každou redakci jsou typické redakční porady. Výjimkou není ani sportovní stanice ČT sport. Okruh účastníků je však omezený a spolukomentátoři se jich neúčastní. „*Na poradách jde spíše o produkci pořadu, režii a podobně, což je pro hlavní komentátory. Nás expertů se to netýká.*“²³⁴ Šéfkomentátor Robert Záruba se svými kolegy však některé záležitosti ohledně přímého přenosu či předzápasového studia řeší individuálně.²³⁵ Komunikace mezi nimi probíhá na bázi emailu či telefonního hovoru, kdy šéfkomentátor zmíní postřehy, které by se ve vysílání měly objevit, nebo na kterých by jeho kolegové měli zapracovat.²³⁶ S tímto se ztotožňuje i Nekolná, podle které navíc Robert Záruba svým kolegům vždy ochotně pomůže.²³⁷ Pokud se komentátor v něčem úplně necítí, musí si o pomoc ale říci sám.²³⁸ „*Když na sobě chce někdo zapracovat, nebo v něčem zlepšit, tak má možnost jít za šéfkomentátorem, což je Robert Záruba, který rád pomůže. Podívá se třeba na nějaké věci a člověku řekne, co mělo být jinak, na co by si měl dát pozor a podobně.*“²³⁹

Pro to, aby každá sportovní redakce bez problémů fungovala, je velmi důležité plánování, což jsme zmínili také v rámci teoretické části. Co se týče hokejové sekce stanice ČT sport, komentátoři dostávají plány ohledně nasazení na zápasy přibližně 4-6 týdnů dopředu.²⁴⁰ S ohledem na skutečnost, že ze zápasů v rámci Extraligy ledního hokeje Česká televize zprostředkovává komentář přímo z dějiště, mají komentátoři rozdělená i místa, která pokrývají.²⁴¹ „*Nasazení na zápasy se také odvíjí od lokace, kde bydlíte. Máte svůj perimetr, kde jezdíte. Takže já jako Brňák nebudu tahaný do Litvínova. Tam jsem byl jenom jednou, když byli zrovna všichni kluci nemocní. Obvykle mám zápasy na Moravě. To znamená Zlín, Olomouc, Vítkovice, občas Třinec.*“²⁴² Ačkoliv hokejoví komentátoři mají své lokace, do kterých obvykle jezdí, stále komentátorské dvojice zavedené nejsou. Robert Záruba se je totiž snaží pravidelně obměňovat tak, aby přímé přenosy byly variabilní a komentář byl pokaždé trochu jiný.²⁴³ Zpětnou vazbu na své výkony pak hokejoví komentátoři od Roberta Záruby dostávají především prostřednictvím emailové korespondence.²⁴⁴ „*Někdy nás pochválí. Někdy nás zase*

---

²³⁴ Pospíšil, 31.

²³⁵ *Tamtéž.*

²³⁶ *Tamtéž.*

²³⁷ Nekolná, 22.

²³⁸ *Tamtéž.*

²³⁹ *Tamtéž.*

²⁴⁰ Hubáček, 35.

²⁴¹ *Tamtéž.*

²⁴² Hubáček, 35, 36.

²⁴³ Hubáček, 31.

²⁴⁴ Pospíšil, 32.

usměrní, nebo něco vytkne. Zpětná vazba se k vám ale ani kolikrát nedostane, protože se vysílají během týdne tři hokeje a není čas se obracet za tím, co se povedlo nebo nepovedlo. Spíše hodnotíme po sezóně, kam bychom mohli přenosy zase posunout, co změnit a tak dále.“²⁴⁵

Plánování ohledně obsazení komentátorů na závody, probíhá také v biatlonové sekci. Hlavní komunikační platformou jsou však v tomto případě sociální sítě. *„Jsme vždy domluvení, že si napíšeme na WhatsAppu. Jirka Rejman nám založil společnou skupinu, kde jsme právě my tři experti a on. My mu pak vždy napíšeme, jaké termíny nám vyhovují, jelikož všichni máme ještě svou práci. Jirka Rejman nám pak dá rozhodnutí o tom, kdo má kdy přijít. Snaží se to vždy rozhodit tak, aby to bylo spravedlivé a všichni jsme měli zhruba stejnou porci přenosů.*“²⁴⁶

Specifickým případem je pak obsazování Andrey Sestini Hlaváčkové do role tenisové spolukomentátorky, jelikož zápasy komentuje spíše nárazově pro různé tenisové stanice a není proto stálou členkou žádné redakce. Svou práci tak vždy musela přizpůsobit především mediální organizaci, pro kterou komentář zajišťovala.²⁴⁷ V tomto ohledu zároveň spatřuje hlavní odlišnost mezi komentářem pro česká a zahraniční média.²⁴⁸ *„Je rozdíl, když člověk komentuje v cizině, tam by měl být absolutně nestranný, pokud komentujete například pro Eurosport nebo pro WTA TV. Ale když komentujete pro Českou televizi nebo Novu Sport, tak můžete komentovat i tak, že fandíte Čechům.*“²⁴⁹

Co se týče přímých přenosů z tenisu, atletiky a biatlonu, které Česká televize vysílá, očekává se, že komentátoři budou českým reprezentantům fandit. Objektivita a nestrannost jdou proto v tomto případě trochu stranou. *„Českým sportovcům se fandí, jelikož jsou to zástupci České republiky. Navíc jsme Česká televize, proto je žádoucí, aby se jim fandilo, komentátoři se o nich zmiňovali a nadržovalo se jim. To je potřeba, ale s určitou mírou, aby živý přenos společně s komentářem byl vyvážený a zároveň závod diváky zajímal.*“²⁵⁰ Oproti tomu u hokeje komentátoři zprostředkovávají komentář především ze zápasů v rámci české extraligy, u které je nestrannost důležitým faktorem. Větší potíže jim to však nedělá. *„Nejsem takovým tím zarytým fanouškem, že bych někomu fandil. Na hokej koukám jako na sport.*“²⁵¹

---

²⁴⁵ Pospíšil, 32.

²⁴⁶ Vávra, 35.

²⁴⁷ Hlaváčková, 25.

²⁴⁸ Tamtéž.

²⁴⁹ Tamtéž.

²⁵⁰ Vávra, 38.

²⁵¹ Pospíšil, 13.

3.4. Příprava komentátorů

Co se týče samotné průpravy bývalých sportovců do role sportovních komentátorů, je třeba říci, že s výjimkou Andrey Sestini Hlaváčkové všichni dotázaní komentátoři přímé přenosy komentovali rovnou živě a žádným zkušebním vysíláním neprošli. Jak Vávru²⁵², Nekolnou²⁵³, tak i Pospíšila²⁵⁴ s Hubáčkem²⁵⁵ Česká televize rovnou angažovala ke komentování živého vysílání. Oproti tomu anglická rozhlasová a televizní stanice BBC si svou novou komentátorku pečlivě prověřila. „*Původně jsem si myslela, že komentuji tenisový zápas živě, ale nakonec mi řekli, že to bylo pouze na nahrání a že si mě akorát testovali v tom, jak reaguji a jak mluvím.*“²⁵⁶

Individuálně se pak na pozici hokejového spolukomentátora připravoval Hubáček, který už v průběhu své hokejové kariéry o působení v médiích a práci komentátora pro stanici ČT sport přemýšlel. „*Když jsem hrál svou poslední sezónu kariéry ve Francii, odpoledne jsem neměl co dělat a koukal jsem na hokej, tak jsem si dělal statistiku třeba o tom, kolikrát spolukomentátor promluví za třetinu nebo kdy přesně vstupuje do hry.*“²⁵⁷ Vedle zkoumání statistik navíc v Brně také sledoval přípravné zápasy a sám pro sebe si říkal, jak by jeho komentář v živém vysílání vypadal.²⁵⁸ „*Je ale rozdíl říkat si něco v duchu, prolínat si myšlenky a mluvit živě. Protože každé slovo, kterým zahnete někam jinam, už nevrátíte a musíte na něj vždy navázat.*“²⁵⁹

U bývalých sportovců, kteří v současnosti působí jako spolukomentátoři, není ale příprava na komentování přímých přenosů běžným pravidlem. Někdo se připravuje více, někdo méně a někdo si přípravu nedělá téměř žádnou. Pečlivé nachystání faktů a informací se navíc odvíjí také od povahy člověka. Někteří by totiž přímý přenos bez dostatečné přípravy komentovat nešli, jelikož připravenost jim dodává klid. S tím se ztotožňuje například Nekolná a Hubáček.²⁶⁰ „*Mám rád být na věci nachystaný, především proto, že mě to uklidní.*“²⁶¹ Konkrétně Hubáček je z hlediska připravenosti na své komentování velmi pečlivý.

---

²⁵² Vávra, 4.

²⁵³ Nekolná, 2.

²⁵⁴ Pospíšil, 5.

²⁵⁵ Hubáček, 7.

²⁵⁶ Hlaváčková, 7.

²⁵⁷ Hubáček, 5.

²⁵⁸ Hubáček, 7.

²⁵⁹ *Tamtéž.*

²⁶⁰ Nekolná, 10; Hubáček, 5.

²⁶¹ Hubáček, 5.

U vyhledávání potřebných informací pravidelně stráví minimálně hodinu a půl svého času.²⁶² „*Já si vždy projdu přibližně posledních pět zápasů týmů a to, v jakých sestavách hráli. Tu nejvíce charakteristickou sestavu si pak vytisknu, nebo zpracuji do svých předem nachystaných šablon, které už mám vytvořené. Pak si udělám výpisky o tom, kteří kluci hrají přesilovky nebo oslabení. Najdu si jejich statistiky a k nim třeba ještě něco zajímavého ze sezóny.*“²⁶³

Velkou váhu přípravě dává stejně jako Nekolná s Hubáčkem i tenisová spolukomentátorka Andrea Sestini Hlaváčková. Na komentování tenisového zápasu se připravuje přibližně hodinu, a to přímo v den, kdy ji komentování čeká.²⁶⁴ „*Je důležité mít informace připravené, a naopak improvizovat jenom ve chvílích, kdy se zrovna děje něco aktuálního. Jinak je důležité vědět, k jaké informaci se chce člověk uchýlit, pokud bude volný prostor na to, aby mohl o dané věci mluvit.*“²⁶⁵

Přípravu, kterou si komentátor na přímé vysílání přichystá, se dá do přenosu díky komunikaci s režii většinou dobře zakomponovat.²⁶⁶ „*Člověk si může navést kameramana skrze režii, aby se o věcech mohlo povídat. Tohle se běžně děje při každém zápase.*“²⁶⁷ Je však důležité brát také ohled na vývoj zápasu. Komentátor by si totiž vždy měl umět vyhodnotit, jaké informace se do přenosu zrovna hodí, a jaké naopak v daný okamžik není vhodné zmiňovat. „*Když mám připraveného něco dobrého o nějakém hráči a jeho tým zrovna prohrává 6:1, tak mluvit o tom, jak má skvělou sezónu, je dost kontraproduktivní. Věc nacpaná na sílu musí být potom strašně znát.*“²⁶⁸

Oproti tomu Pospíšil s Vávrou přípravě příliš času nevěnují, a to z toho důvodu, že pozice spolukomentátora dle nich takové věci nevyžaduje. Události, ke kterým se mají v rámci přímého přenosu vyjádřit nebo je vysvětlit, se teprve stanou, a proto příprava není potřebná. „*Přípravu si nechystám, jelikož jsem u komentování od toho, abych mluvil hlavně o tom, co se děje na ledě. Na to se příprava udělat nedá. Když bych si ji udělal a pak by se věci v zápase nestaly, tak ji můžu hodit do koše.*“²⁶⁹

---

²⁶² Hubáček, 21.

²⁶³ Hubáček, 22.

²⁶⁴ Hlaváčková, 30.

²⁶⁵ Hlaváčková, 19.

²⁶⁶ Hubáček, 20.

²⁶⁷ *Tamtéž.*

²⁶⁸ Hubáček, 25.

²⁶⁹ Pospíšil, 21.

Ačkoliv v rámci míry připravenosti mezi jednotlivými komentátory existují podstatné rozdíly, jedno mají všichni respondenti společné. Ať už se jedná o komentování tenisu, atletiky, hokeje nebo biatlonu, je žádoucí, aby komentátoři byli v rámci svého sportu neustále v obraze a vždy znali aktuální sportovní dění. „*Musím koukat na závody, i když je zrovna nekomentuji. Je potřeba sledovat všechny závody a vědět, jak se situace vyvíjí, abych byl pořád v obraze. Souvislosti jsou totiž důležité a je dobré vědět, komu se momentálně daří a komu zase nedaří.*“²⁷⁰

Na základě odpovědí dotázaných respondentů navíc můžeme říci, že míra připravenosti se odvíjí také od pozice, kterou bývalý sportovec v rámci živého vysílání zastává. Je totiž velký rozdíl mezi rolí hlavního komentátora a spolukomentátora, což pociťuje i sám Pospíšil, který si pozici hlavního komentátora v minulosti již dvakrát vyzkoušel.²⁷¹ Do role hlavního komentátora se však v obou případech dostal neplánovaně, jelikož jeho kolegové uvízli ve sněhové vánici a na zápas nedorazili včas.²⁷² „*Na to, aby člověk mohl dělat hlavního komentátora, musí mít hotovou přípravu. Bez té to totiž nejde. Hlavní komentátoři jsou od toho, aby komentovali a diváky utkáním provázeli i třeba těmi nehokejovými informacemi.*“²⁷³ Ačkoliv si přípravu pro svou roli spolukomentátora běžně nechystá, v tomto případě musel udělat výjimku. „*Rychle jsem si napsal asi sedm nebo osm bodů a říkal jsem si, že to mám tak do třetí minuty. Pozice hlavního komentátora není jednoduchá. Vůbec se nedivím, že na to jsou školy, praxe a podobně.*“²⁷⁴

Není proto divu, že v pozici hlavní komentátorky se z dotázaných respondentů dříve objevovala pouze Kateřina Nekolná, která žurnalistiku vystudovala na Univerzitě Karlově. Jelikož u České televize a Českého olympijského týmu působila v roli komentátorky atletiky, přípravu si pečlivě chystala.²⁷⁵ „*Bez přípravy ani komentovat nejde. To je nezbytně nutné. Já jsem navíc ještě ten typ člověka, který musí být připravený a do ničeho bez přípravy nejde. Ve většině případů je ale příprava o tom, že si ke každému atletovi nachystám nějaké informace.*“²⁷⁶

Dle dotázaných respondentů koordinace přípravy mezi hlavním komentátorem a spolukomentátorem ve většině případech neprobíhá. Vždy se jedná především o individuální

---

²⁷⁰ Vávra, 11.

²⁷¹ Pospíšil, 26.

²⁷² *Tamtéž.*

²⁷³ Pospíšil, 27.

²⁷⁴ Pospíšil, 28.

²⁷⁵ Nekolná, 10.

²⁷⁶ *Tamtéž.*

aktivitu, kterou si každý komentátor nachystá pouze podle svého vlastního uvážení. Je však důležité brát ohled na to, se kterým kolegou bude člověk přenos komentovat.²⁷⁷ Tomu by pak následně měl svou přípravu uzpůsobit, jelikož každý komentátor je něčím charakteristický a má svůj vlastní styl.²⁷⁸ „Dopředu vždy víte, s kým komentujete a pak se podle toho řídíte. Například Ondra Zamazal je přes statistiky a čísla, takže vím, že během přenosu zmíní spoustu věcí, co se statistiky týče. To znamená, nebudu si připravovat obdobné statistiky, protože je to zbytečné.“²⁷⁹

Určitou přípravu si bývalí biatlonisté se svými kolegy chystají akorát do předzápasového studia, ve kterém však působí v roli expertů.²⁸⁰ V tomto případě se domluví na okruhu témat, které v rámci studia budou chtít zmínit či probrat.²⁸¹ Biatlonové experty tak pokládané otázky ve studiu většinou překvapit nemůžou. „Jediné, co si chystáme, jsou přípravy do studia, aby se mě kolega najednou nezeptal na otázku, na kterou budu složitě hledat odpověď. Proto se snažíme být na otázky vždy připravení.“²⁸² Stejně jako u biatlonu probíhá spolupráce ohledně přípravy podobně i v rámci hokejového studia, kde je potřeba znát hráče, o kterých bude řeč společně s jejich statistikami v průběhu sezóny.²⁸³

3.5. Zdroje informací

Jak už teoretická část naznačila, nejdůležitějším a nejvíce využívaným zdrojem bývalých sportovců v roli komentátorů, jsou bezesporu vlastní sportovní znalosti a zkušenosti, které jsou zároveň hlavním důvodem toho, proč jsou bývalí sportovci do přímých přenosů vůbec angažováni.²⁸⁴ Díky nim totiž komentátor může divákům okamžitě sdělit, co se zrovna v závodě děje a zároveň vysvětlit, proč se tomu tak stalo. Pokud se stane nějaká nečekaná událost, je především na spolukomentátorovi, aby se okamžitě chopil slova.²⁸⁵ V takovém momentě dokonce může přerušit i hlavního komentátora ve svém výkladu, jelikož aktuální události mají přednost.²⁸⁶ „Jirka Rejman mě nabádá, ať ho v takových případech přeruším

---

²⁷⁷ Hubáček, 30.

²⁷⁸ *Tamtéž.*

²⁷⁹ *Tamtéž.*

²⁸⁰ Vávra, 26.

²⁸¹ *Tamtéž.*

²⁸² *Tamtéž.*

²⁸³ Pospíšil, 21.

²⁸⁴ Hlaváčková, 21.

²⁸⁵ Vávra, 12.

²⁸⁶ *Tamtéž.*

v komentáři, jelikož musím vysvětlit například situaci, kdy biatlonista ztratil hůlku nebo netrefil všechny terče.²⁸⁷

Události v utkání či závodě pak komentátor může srovnávat i se svými vlastními zkušenostmi, které za dobu své několikaleté profesionální sportovní kariéry načerpal. Takovéto informace jsou navíc pro diváky velmi vítaným zdrojem, jelikož díky zákulisním informacím mohou do sportovního prostředí nahlédnout o něco blíže.²⁸⁸ Bývalý sportovec má navíc v rámci daného sportu řadu kontaktů, na které se může obrátit. Pokud na místě dění určité sportovní události, kterou komentuje, zrovna není, může se na aktuální informace ze zákulisí zeptat sportovců, jež na daném turnaji jsou.²⁸⁹ Není navíc divu, že s komentátory a novináři, které sportovci ze svého sportovního prostředí osobně znají, mají mnohem bližší vztah.²⁹⁰

Co se týče ostatních zdrojů, dotázaní komentátoři si běžně procházejí klasické zpravodajské weby, na kterých sportovní články a rozhovory se sportovci vycházejí. Informace a fakta si pak totiž díky tomu dokáží lépe spojit. „Koukám na články, když jsou zrovna s hráči rozhovory. Čtu si prakticky skoro všechny, co na hlavních médiích vyjdou. Člověk si samozřejmě zapamatuje, co kdo a kde řekl. Nebo si udělám poznámky. Je totiž hodně znát, když o něčem nebo o někom mluvíte, a protnete tam informace, které to obohatí.“²⁹¹ Sportovní weby jako například sport.cz běžně pročítá i biatlonový komentátor Vávra.²⁹² S rozvojem sociálních sítí navíc komentátoři začali využívat také komunikační platformy, jako je například Instagram, který se v současné době stal již běžně využívaným zdrojem informací.²⁹³

Volba a používání dalších zdrojů se dále odvíjí již od samotného sportovního odvětví, jelikož každý sport má své oficiální stránky, na kterých lze najít nejrůznější statistiky, jež komentátor během přímého přenosu může zmínit. Co se týče biatlonu, nejužívanějším zdrojem jsou webové stránky Mezinárodní biatlonové unie a aplikace DATACENTER, ve které komentátoři najdou veškeré statistiky dokonce i několik let zpětně.²⁹⁴ „Tohle je pro mě hlavní zdroj. Řekl bych, že také nejlepší, jelikož je spolehlivý a najdu tam úplně vše.“²⁹⁵ Mezičasy a statistiky na jednom místě tak práci biatlonovým komentátorům velmi usnadňují, jelikož se nemusí řídit pouze podle informací, které zrovna režie na obrazovce ukáže. Biatlonové závody

---

²⁸⁷ Tamtéž.

²⁸⁸ Hlaváčková, 15.

²⁸⁹ Hlaváčková, 20.

²⁹⁰ Nekočná, 5.

²⁹¹ Hubáček, 23.

²⁹² Vávra, 28.

²⁹³ Nekočná, 12.

²⁹⁴ Vávra, 28.

²⁹⁵ Tamtéž.

navíc probíhají ve velmi rychlém tempu, a proto je DATACENTER velmi vítaným pomocníkem.

Sklobit sledování průběžných výsledků a mezičasů s aktuálním děním na obraze však není jednoduché. „*Občas se třeba zakoukám do výsledků a něco podstatného na trati mi unikne, což už se nám párkrát stalo.*“²⁹⁶ I z tohoto důvodu je nespornou výhodou skutečnost, že komentář přímého přenosu zprostředkovává dvojice komentátorů. Pokud jednomu něco unikne, druhý to může napravit, nebo si mezi sebou práci mohou rozdělit. Především u atletiky je dělba práce důležitá a žádoucí, jelikož na závodech probíhá hned několik disciplín současně, což jeden komentátor pozorovat nestíhá.²⁹⁷ „*Když je tam ještě ten jeden člověk, který se soustředí na něco jiného nebo ke komentáři přidá ještě něco navíc, tak je to super.*“²⁹⁸ Pokud hokejoví komentátoři situaci postřehnout nestihnou, jako alternativu a zdroj poté volí opakovaný záběr.²⁹⁹ „*Jsou situace, kdy některé věci nevidíte, nebo vidíte až na poslední chvíli. Už mám s kluky domluvené třeba fauly. Když zrovna nevidím, mám domluvu, že udělám gesto a kolega popisuje věc tak dlouho, až já vidím opakovaný záběr a hned na něj navážu.*“³⁰⁰

Stejně tak jak jsme zmínili u biatlonu, mají komentátoři i u hokeje, tenisu a atletiky k dispozici oficiální zdroje, které při své práci využívají nejvíce, jelikož je považují za nejdůvěryhodnější. Především pak kvůli statistikám, v nichž najdou celou řadu zajímavých informací a dat. Například u hokeje komentátoři čerpají z portálu hokej.cz, jenž se kromě zpravodajských článků zaměřuje také na statistiky.³⁰¹ Vedle českého serveru pak Petr Hubáček využívá také zahraniční Elite Prospects, který zpracovává informace i o české extralize.³⁰² Co se týče tenisu, nejspolehlivějším zdrojem informací jsou dle Andrey Sestini Hlaváčkové oficiální stránky Ženské tenisové asociace (WTA) a Asociace tenisových profesionálů (ATP).³⁰³ Podobně tomu je u atletiky, kde jsou jedním z hlavních zdrojů sportovních komentátorů oficiální stránky Českého atletického svazu.³⁰⁴

Kromě vlastních zdrojů, které si každý vybírá a hledá sám, u některých sportů komentátoři dostávají od režie, producenta či organizátora sportovní akce materiály, kde některé důležité informace naleznou, což jim jejich přípravu značně usnadní. Konkrétně

---

²⁹⁶ Vávra, 12.

²⁹⁷ Nekolná, 8.

²⁹⁸ *Tamtéž.*

²⁹⁹ Pospíšil, 17.

³⁰⁰ *Tamtéž.*

³⁰¹ Hubáček, 23.

³⁰² *Tamtéž.*

³⁰³ Hlaváčková, 21.

³⁰⁴ Nekolná, 12.

v rámci tenisových utkání mají komentátoři od producentů zápasu k dispozici fakta o tom, jaké mají daní hráči poslední dobou výsledky a také informace o jejich vzájemných zápasech.³⁰⁵ U ostatních sportů to však není běžným pravidlem. Například u atletiky mají komentátoři materiály připravené pouze na největších sportovních událostech.³⁰⁶ „*Na velkých závodech vydávají své papíry, kdy ke každé disciplíně a ke každému jménu máte informace jako například osobní rekordy, zajímavosti, kořeny u dalších sportovců. To je velká výhoda, člověk nemusí vše úplně dohledávat.*“³⁰⁷ Lepší přísun informací a statistik mají komentátoři také na hokejovém mistrovství světa. Na komentátorském stanovišti jsou totiž umístěny počítače, které statistiky zobrazují.³⁰⁸ Navíc informace si mezi sebou mohou předávat také zástupci jednotlivých národních stanic.³⁰⁹ „*Ve chvíli, kdy komentujeme jejich zápas, zeptáme se třeba, proč hokejista nehraje. Setkal jsem se i s tím, že se Robert Záruba na olympiádě ve Vancouveru šel zeptat čínských komentátorek na výslovnost jejich jmen.*“³¹⁰

3.6. Výběr témat

Pokud sportovní utkání probíhá plynule, k vidění je spousta pěkných akcí, tak práce komentátora bývá podle Pospíšila jednoduchá.³¹¹ Témata, o kterých by mohl mluvit, se totiž hledají snadno.³¹² Ve chvíli, kdy ale přímý přenos utíká pomalu a na hřišti se zrovna nic zajímavého neděje, důležitou roli hraje příprava a výběr zajímavých témat, kterými by komentátoři mohli živé vysílání obohatit.³¹³ Vávra ovšem podotýká, že někdy bývá obtížné hledat v paměti informace a zajímavosti tak, aby se příliš často neopakovaly.³¹⁴ S tímto problémem se však nepotýká Hlaváčková, která za sebou ovšem nemá tolik odkomentovaných přímých přenosů jako Pospíšil s Vávrou. „*Já jsem ještě komentování nedělala tak dlouho a často, aby mi došla inspirace. Ale věřím, že kdyby člověk komentoval dva zápasy denně celý turnaj, tak se začne opakovat. Je to ale úplně normální a vlastně i dobře, protože to tak skutečně je. Informací je pouze omezené množství.*“³¹⁵ Konkrétně Hlaváčková témata vybírá především na základě svých vlastních zkušeností z tenisových turnajů. Obvykle si nachystá informace,

---

³⁰⁵ Hlaváčková, 21.

³⁰⁶ Nekolná, 10.

³⁰⁷ *Tamtéž.*

³⁰⁸ Pospíšil, 24.

³⁰⁹ Pospíšil, 41.

³¹⁰ *Tamtéž.*

³¹¹ Pospíšil, 40.

³¹² *Tamtéž.*

³¹³ *Tamtéž.*

³¹⁴ Vávra, 30.

³¹⁵ Hlaváčková, 22.

kteřé by diváky mohly zajímat.³¹⁶ Výběř a příprava faktů jsou dle ní velice důležité, jelikož komentátor by měl improvizovat jenom tehdy, když se v zápase děje něco aktuálního.³¹⁷

Oproti tomu Vávra dodává, že v biatlonu příliš prostoru na výběř témat není, jelikož většina závodů je kontaktních.³¹⁸ „Pořád se něco děje, takže komentuji dění na trati a nemusím vymýšlet, jakou zajímavost o určitém závodníkovi říct. U většiny závodů komentuji především dění.“³¹⁹ Můžeme tedy říci, že vedení celého komentáře se odvíjí také od povahy samotného sportu. V tomto ohledu je velký rozdíl například mezi cyklistikou a sporty, jako jsou biatlon, hokej či atletika. „V biatlonu se komentuje hlavně podle toho, co zrovna vyplyne z přenosu. U některých sportů si komentátoři dělají rozsáhlé přípravy, jak komentář vést, aby měl nějaký smysl. Například na Tour de France je příprava komentáře extrémně důležitá, protože přenos trvá pět hodin. Míst, kudy cyklisté projíždějí, je hodně. Naopak nenadálých situací je na celé Tour de France opravdu málo.“³²⁰ Pokud Vávra vybířá témata, o kterých by mohl mluvit, čerpá většinou z vlastních zkušeností, které získal během své sportovní kariéry.³²¹ Jeho komentář je tedy založen především na osobních poznacích, ze kterých pak vybířá ty, jež by se do přímého přenosu hodily. Za rutinní téma, které Vávra během živého vysílání běžně zmiňuje, bychom mohli považovat představování biatlonových areálů, ve kterých se závody Světového poháru konají.³²² „Jsem v pozici, kdy jsem ve většině areálů už byl. Většinou tedy mluvím o tom, co je na daném areálu dobré, nebo naopak špatné, jaké tam bývá počasí a podobně.“³²³

Vedle vlastních zkušeností a informací by se sportovní komentátoři měli řídit také podle pravidel mediální stanice, pro kterou daný přímý přenos komentují. Především Česká televize, jakožto veřejnoprávní médium, má své vlastní požadavky na obsah a výběř témat, které by komentátoři měli dodržovat. Jedná se například o objektivitu nebo korektnost, která se pojí také se zdvořilým a slušným vyjadřováním.³²⁴ Vedle toho musí komentátoři České televize dbát i určitým požadavkům, jež se týkají například eliminace skrytých reklam a uvádění konkurenčních stanic.³²⁵ „Nesmíme se hanlivě vyjadřovat. Dále bychom neměli zvýrazňovat žádné reklamy, značky a podobné věci. Největší zákaz máme ohledně zmiňování konkurenčních stanic. Když se třeba závod jede na Eurosportu a zdroj vyloženě necitujeme, tak musíme akorát

---

³¹⁶ Hlaváčková, 15.

³¹⁷ Hlaváčková, 19.

³¹⁸ Vávra, 30.

³¹⁹ *Tamtéž.*

³²⁰ Vávra, 34.

³²¹ *Tamtéž.*

³²² *Tamtéž.*

³²³ *Tamtéž.*

³²⁴ Nekoľná, 15.

³²⁵ Vávra, 37.

uvést, že se jedná o konkurenční stanici. Můžeme zmiňovat pouze Radiojournal, jelikož je také státní institucí.³²⁶ V rámci přímého přenosu by tak komentátoři vůbec neměli uvádět, na jakých lyžích závodníci jedou, či jakou značku holí využívají.³²⁷ Vedle nežádoucího uvádění jakékoliv reklamy by komentátoři neměli zasahovat ani do politiky. „Tím, že Česká televize je veřejnoprávní televize, neměli bychom nijak zasahovat do politiky, co se týče například rasového vyjádření.“³²⁸ Pospíšil však uvádí, že žádný z výše uvedených požadavků Česká televize explicitně nevyžaduje a výběr témat nechává na zvážení samotným komentátorům, i přesto by se ale podle něj politika do sportu promítat neměla.³²⁹

3.7. Žurnalistický vývoj

Porovnáme-li komentátorské začátky dotázaných respondentů s jejich současnou žurnalistickou kariérou, nalezneme podstatné rozdíly. Především díky narůstajícímu počtu přímých přenosů si bývalí sportovci na práci v médiích zvykli a začali si být ve svém komentáři jistější.³³⁰ Určitý posun v rámci svého komentování vidí například Vávra. „Rozsah myšlenek a komentátorských schopností se mi mnohem rozšířil jenom tím, že jsem si na žurnalistické prostředí zvykl, a že i když nejsem stydlivý typ, tak jsem se přestal úplně stydět. Ted' už se určitě nebojím cokoli říct.“³³¹ Vedle odbourání nervozity a studu se navíc komentátoři v průběhu své novinářské kariéry naučili rychle reagovat a hledat vhodná slova, kterými by své myšlenkové pochody mohli co nejlépe vyjádřit.³³² Komentátor se tak ve své práci neustále posouvá a učí se novým dovednostem. Nekolná zároveň podotýká, že důležitým prvkem pro zlepšení vyjadřovacích schopností je rozšiřování slovní zásoby, na čemž by komentátor měl pracovat neustále.³³³

Postupem času si navíc bývalí sportovci ustálili i své pracovní postupy, na což poukazuje Nekolná. „Každý se zlepšuje. I když je to potom pro člověka v podstatě už rutina, některé věci dělá automaticky a nedělá v nich chyby.“³³⁴ Rutinní záležitostí se pak pro Hubáčka stala příprava, kterou oproti svým začátkům v médiích určitým způsobem pozměnil. „Dřív jsem si dělal přípravu, která mi zabrala například dvě a půl hodiny. Pak jsem si ale uvědomil,

---

³²⁶ Vávra, 37.

³²⁷ Tamtéž.

³²⁸ Hubáček, 34.

³²⁹ Pospíšil, 37.

³³⁰ Hubáček, 11.

³³¹ Vávra, 20.

³³² Nekolná, 25.

³³³ Tamtéž.

³³⁴ Tamtéž.

že některé věci jsem třeba nikdy ani nepoužil. Takže přípravu pak zkrátíte akorát na věci, které jsou aktuální a které se během přenosu dají opravdu použít.“³³⁵ Dle Hubáčka se tedy styl přípravy mění s ohledem na přibývajících zkušenosti, které komentátor s každým přímým přenosem získává.³³⁶

Kromě posunu v rámci vyjadřování a slovní zásoby však respondenti uvádí i negativní stránky, jež se s odchodem ze sportovního prostředí pojí. Sport se totiž neustále vyvíjí a to, co platilo v době aktivní sportovní kariéry daného sportovce, za několik let už platit nemusí, na což upozorňuje například Pospíšil.³³⁷ „*Jak stárnete, vlak vám trošku ujíždí a sport se vám mění pod nohama. Zároveň už v sobě nemáte takové informace, které jste měl díky tomu, že jste hokej hrál.*“³³⁸ S Pospíšilem souhlasí také biatlonový spolukomentátor Vávra. „*Čím delší dobu jsem z biatlonového prostředí, tak přehled spíše ztrácím. Navíc také přichází stále noví a noví závodníci, které už tolik neznám.*“³³⁹ Na základě toho tedy můžeme říct, že během přibývajících let, kdy bývalí sportovci v roli komentátorů působí, dělají značné posuny týkající se jazyka, vyjadřování či slovní zásoby. Na druhou stranu se však v určité míře projevuje propast mezi tehdejší a současnou podobou sportu. „*Každých 10 let se jedná o jiný sport. Hokej se posunuje tak rychle, že se nedá srovnávat. Něco, co bylo správně v 90. letech, totiž dnes vůbec nemusí platit. Srovnat se souvislosti musí, ale je potřeba je vždy uvést na pravou míru tím, že vývoj je velmi rychlý a některé věci se dnes třeba už ani nevyužívají, nebo se dělají jinak.*“³⁴⁰

3.8. Zhodnocení komentátorské kariéry

S vystupováním v televizi a účinkováním v roli komentátora se pojí určité výhody. Můžeme říci, že na základě výpovědí dotázaných komentátorů je tím nejmarkantnějším benefitem popularita, která může být dokonce vyšší než v době aktivní kariéry sportovce. Příkladem může být Vlastimil Vávra, který se svým sportem skončil už v 21 letech a větší popularity u široké veřejnosti nedosáhl. Oproti tomu díky roli sportovního komentátora ho lidé běžně poznávají.³⁴¹ „*V práci mám 1300 lidí a 90 procent z nich mě najednou zná, takže kamkoliv přijdu a cokoliv potřebuji, každý mi hned vyjde vstříc. Tím, že se člověk v televizi*

---

³³⁵ Hubáček, 21.

³³⁶ Hubáček, 33.

³³⁷ Pospíšil, 23.

³³⁸ Pospíšil, 44.

³³⁹ Vávra, 20.

³⁴⁰ Pospíšil, 23.

³⁴¹ Vávra, 23.

*objeví, tak má najednou spoustu otevřených dveří i v odvětvích, kde by to třeba vůbec nečekal.*³⁴²

Popularitu, jakožto jeden z benefitů působení v žurnalistice, zmiňuje také hokejový spolukomentátor Pospíšil. *„Obličej je z obrazovky „profláklej“ a nebudu nalhávat, že mi to kolikrát někde nepomůže. V televizi vás vidí celá republika a vnímá vás jako celek. Zatímco když hrajete za nějaký klub, jste populární především v tom daném místě. Ale když to tak vezmu, hokejová a komentátorská popularita je srovnatelná.*³⁴³ Vedle popularity navíc práce v médiích bývalým sportovcům přináší také další výhody, a to v podobě nových kontaktů ze světa sportu či z prostředí žurnalistiky.³⁴⁴

Oproti tomu znatelnější nevýhody, které by se s profesí komentátora pojily, nikdo z respondentů nepocítuje. Sami totiž uvádí, že pokud by práci v médiích museli něco obětovat, sportovního komentátora by vůbec nedělali.³⁴⁵ Jistou nevýhodou však může být určitá ztráta soukromí, jelikož komentátoři jsou veřejnou osobností, jejíž výkony mohou diváci hodnotit.³⁴⁶ *„Jsme věc veřejná. Člověk se s tím musí smířit, ať chce nebo nechce. Pokud chce, tak většinou působí i na sociálních sítích. Jestli nechce, sociálně sítě nepoužívá, ale je stále věcí veřejnou, protože je viděn.*³⁴⁷

---

³⁴² *Tamtéž.*

³⁴³ Pospíšil, 19.

³⁴⁴ Nokolná, 17.

³⁴⁵ Hubáček, 16.

³⁴⁶ Nokolná, 18.

³⁴⁷ *Tamtéž.*

ZÁVĚR

Sportovce, kteří ukončí svou profesionální sportovní kariéru, velmi často láká práce komentátorů či spolukomentátorů. V rámci různých mediálních stanic proto můžeme pozorovat jejich plynulý přechod ze sportovního prostředí do toho žurnalistického. Ti, co dříve novinářům rozhovory a vyjádření poskytovali, najednou výkony jiných sportovců sami hodnotí. Tato bakalářská práce se proto věnovala bývalým sportovcům, kteří do žurnalistiky po konci své aktivní sportovní kariéry pronikli.

Za hlavní výzkumnou otázku jsem si stanovila: *Jaké jsou mediální rutiny sportovních komentátorů a spolukomentátorů?* Odpověď na tuto otázku jsem se snažila nalézt za pomoci dílčích výzkumných otázek, ve kterých jsem se věnovala tomu, jak komentátoři vybírají zdroje a informace pro svou žurnalistickou tvorbu. Zjišťovala jsem také, jaké strategie pro přípravu mediálních obsahů bývalí sportovci volí, a zda se při organizaci své práce musí řídit dle požadavků média, pro které sportovní přenos komentují. V návaznosti na vlastní sportovní kariéru jsem se také snažila nalézt odpověď na otázku, zda je sportovní zkušenost pro profesi komentátora výhodou, či nevýhodou. Nedílnou součástí této bakalářské práce bylo také zjištění, zda mají bývalí sportovci v komentátorských začátcích před svými zkušenějšími kolegy v něčem náskok, případně jestli jim určité znalosti a schopnosti zpočátku chybí.

Abych na výše zmíněné otázky mohla nalézt patřičné odpovědi, realizovala jsem polostrukturované rozhovory s pěticí sportovních komentátorů. Konkrétně jsem se dotázala hokejových komentátorů Davida Pospíšila a Petra Hubáčka, tenisové komentátorky Andrey Sestini Hlaváčkové, komentátora biatlonových přenosů Vlastimila Vávry a v neposlední řadě také bývalé komentátorky atletiky Kateřiny Nekolné. Na základě odpovědí dotázaných komentátorů jsem poté vytvořila analýzu, která výzkumné otázky této bakalářské práce zodpovídá.

Co se týče vlivu sportovní kariéry na profesi komentátora, můžeme říci, že se s vlastními sportovními zkušenostmi pojí jak určité výhody, tak i nevýhody. Na základě výpovědí dotázaných komentátorů však lze nabýt dojmu, že výhody převažují. Interní orientace v rámci daného sportu totiž komentátorům jejich práci usnadňuje hned v několika ohledech. Sportovce totiž často identifikují na základě jejich pohybu, díky čemuž nemusí jména v soupiskách složitě vyhledávat. Navíc se dokáží vcítit do situace, kterou daný sportovec zrovna prožívá a mohou zároveň divákům předat zajímavé informace, jež získali právě díky tomu, že vrcholovými

sportovci dlouhá léta sami byli. Vynikající sportovní znalosti a osobní známost se sportovci však může znamenat i jistou překážku z hlediska zachování objektivity. Na základě výpovědí dotázaných komentátorů totiž můžeme říci, že pro bývalé sportovce není mnohdy lehké komentovat kritickým způsobem výkony těch sportovců, se kterými se ze sportovního prostředí dobře znají. Přehnané osobní sympatie tedy mohou být jistou překážkou. Na druhou stranu oprostění se od jakýchkoliv antipatií nikomu z vybraných respondentů větší problém nedělá.

Okamžité rozpoznání sportovců na základě pohybu nebo držení těla tedy můžeme považovat za určitý náskok, kterým bývalí sportovci v porovnání s vystudovanými žurnalisty disponovali. Jisté mezery naopak nováčci pociťovali v rámci jazykové stránky. Problém jim zpočátku dělalo například správné vyjadřování a patřičné dokončování myšlenek. Zároveň po nich mediální stanice požadovaly, aby se naučili orientovat ve scénáři. Na základě odpovědí dotázaných komentátorů však můžeme říci, že v těchto ohledech svým novým kolegům byli nápomocni hlavní komentátoři, kteří jim předávali užitečné rady. Z tohoto zjištění můžeme zároveň odvodit, že vystudovaní žurnalisté v bývalých sportovcích konkurenci necítí. Naopak jsou svým méně zkušeným kolegům často nápomocni. Tato kolegiální výpomoc však funguje také oboustranně. Jisté poznatky totiž hlavním komentátorům předávají i bývalí sportovci. Jedná se však převážně o rady v souvislosti s jejich letitými sportovními znalostmi, nikoliv v souvislosti s komentováním.

Otázka volby zdroje a informací do jisté míry souvisí také s přípravou, kterou si komentátoři před začátkem přímého přenosu chystají. Nelze však říci, že nachystání přípravy by u bývalých sportovců bylo zavedeným pravidlem. Vše se odvíjí především od povahy člověka. Někteří komentátoři se připravují velmi pečlivě, zatímco jiní na přípravě příliš času nestráví. Existují ale dokonce i tací, kteří si žádné poznámky a informace dopředu nechystají. Jedno mají ovšem všichni respondenti společné, ať už si přípravu chystají, či nechystají. Komentování živých sportovních přenosů totiž vyžaduje vynikající orientaci v rámci aktuálního sportovního dění. Je tedy žádoucí, aby komentátoři daný sport sledovali i tehdy, pokud jej zrovna nekomentují. Z odpovědí dotázaných komentátorů navíc také vyplynulo, že míra připravenosti se odvíjí z velké části od pozice, kterou bývalý sportovec v rámci živého vysílání zastává. Pozice spolukomentátora totiž obsáhlejší přípravy nevyžaduje, zatímco u hlavních komentátorů je připravenost nezbytným předpokladem k úspěšnému vedení komentáře.

V souvislosti s mediálními rutinami, jež se pojí s výběrem zdrojů, nám analýza ukázala, že primárním zdrojem zkoumané skupiny žurnalistů jsou jejich vlastní sportovní zkušenosti

a znalosti. Vzhledem ke skutečnosti, že si toho sportovec během své aktivní kariéry hodně prožil a vidí do sportovního zákulisí, dokáže divákům předat zajímavé informace, které by jinak běžní komentátoři nevěděli. Navíc si sportovec v rámci daného sportu vytvořil řadu přátelství a vazeb, což může při hledání informací taktéž zužitkovat. Volba dalších zdrojů se pak odvíjí především od sportu, který sportovec komentuje. Každý sport má většinou své oficiální webové stránky, ze kterých žurnalisté při své práci běžně čerpají. Informace si ovšem hledají individuálně. Jistou výjimkou bývají pouze vrcholné sportovní akce, na kterých někdy komentátoři mívají připravené materiály, v nichž zajímavé statistiky a informace naleznou. Z odpovědí dotázaných komentátorů navíc můžeme odvodit, že připravenost a výběr témat hrají podstatnou roli především v rámci utkání a závodů, ve kterých se příliš zajímavých událostí neodehrává. V těchto případech jsou předem nachystané informace velmi vítaným pomocníkem. Pokud ovšem sportovní utkání probíhají plynule, respondenti velký prostor na výběr témat nemají, jelikož musí komentovat zejména aktuální dění.

Pokud však komentátoři vybírají témata, o nichž by během volných pasáží mohli mluvit, musí se řídit také podle požadavků média, pro které komentář zprostředkovávají. Na tyto povinnosti poukázali především externí pracovníci České televize. Při organizaci své práce a výběru témat totiž musí dbát určitých zásad, jako jsou objektivita a zdvořilé vyjadřování. Dále by se měli vyvarovat jakémukoliv uvádění skrytých reklam či zmiňování konkurenčních stanic a neměli by spojovat sportovní záležitosti s politickým děním. Zpětnou vazbu na své výkony bývalí sportovci, jež působí v roli spolukomentátorů, dostávají, ovšem redakčních porad sportovní sekce České televize se neúčastní. Ty totiž bývají pouze v režii hlavních komentátorů.

Co se týká organizace práce komentátorů, ta se kromě výše zmíněných požadavků odvíjí také od plánování a povahy konkrétního sportu. Uspořádání práce komentátorů dále záleží i na místě, ze kterého komentář zajišťují. Na základě analýzy však můžeme říci, že oblíbenější variantou u všech respondentů je komentování přímo z dějiště sportovních událostí, díky čemuž mohou divákům předat zajímavější a detailnější informace.

Bakalářská práce v neposlední řadě přinesla také zajímavé zmapování vývoje komentátorských kariér dotázaných respondentů. V porovnání s jejich začátky v roli komentátorů můžeme pozorovat podstatné rozdíly a posuny. Na základě odpovědí respondentů můžeme říci, že v průběhu svého působení v médiích bývalí sportovci zapracovali na svém vyjadřování. Oproti tomu však jistou roli hraje také narůstající doba, kdy sportovec svou profesionální kariéru ukončil, jelikož jisté znalosti postupem času již nemusí být aktuální.

SEZNAM LITERATURY A POUŽITÝCH ZDROJŮ

ANDREWS, Phil. Sports Journalism: a practical introduction. Londýn: Sage Publications. 2013. 192 s. ISBN 978-1-4462-5338-0.

BEREŇ, Michael. Analýza práce komentátora sportovního přímého přenosu. Praha: Univerzita Karlova. 2014. 127 s. Diplomová práce.

BOYLE, Raymond. Sports Journalism: Context and Issues. Londýn: Sage Publications, 2006. 198 s. ISBN 1-4129-0798-5.

BURNS, Lynette Sheridan. Žurnalistika: praktická příručka pro novináře. Překlad Hana Antonínová. 1. vyd. Praha: Portál. 2004. 186 s. ISBN 8071788716.

ČUŘÍK, Jaroslav a BURG, Rudolf. Nové trendy v médiích, I: Online a tištěná média. Brno: Masarykova univerzita. 2012. 239 s. ISBN 978-80-210-5825-5.

DĚKANOVSKÝ, Jan. Sport, média a mýty: zlatí hoši, královna bílé stopy a další moderní hrdinové. 1. vyd. Praha: Dokořán. 2008. 183 s. ISBN 978-80-7363-131-4.

HALADA, Jan a OSVALDOVÁ, Barbora. Praktická encyklopedie žurnalistiky. 2. vyd. Praha: Libri. 2002. 240 s. ISBN 80-7277-108-6.

HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál. 2016. 437 s. ISBN 978-80-262-0982-9.

HILBERTOVÁ, Hana. Proměny pracovních rutin sportovních komentátorů vlivem konvergence. Brno: Masarykova univerzita. 2016. 182 s. Diplomová práce.

JIRÁK, Jan a KÖPPLOVÁ, Barbara. Masová média. 1. vyd. Praha: Portál. 2009. 413 s. ISBN 978-80-7367-466-3.

KONČELÍK, Jakub, VEČEŘA, Pavel a ORSÁG, Petr. Dějiny českých médií 20. století. Praha: Portál. 2010. 310 s. ISBN 978-80-7367-698-8.

KORDA, Jakub a Středisko distančního vzdělávání. Úvod do studia televize. Olomouc: Univerzita Palackého. 2005. 77 s. ISBN 80-244-1135-0.

LOWES, Mark Douglas. Inside the Sport Pages: Work routines, professional ideologies, and the manufacture of sports news. Kanada: University of Toronto Press. 2004. 126 s. ISBN 0-8020-8183-5.

MAREK, Jakub. Osobnost české žurnalistiky – Vít Holubec. Praha: Univerzita Karlova, 2012. 51 s. Bakalářská práce.

MUZYKANT, Michal. Vliv internetu na proměnu přípravy sportovních komentátorů. Olomouc: Univerzita Palackého, 2019. 153 s. Bakalářská práce.

OLŠOVSKÁ, Lucie a KAPOUN, Pavel. Média, komunikace, vzdělávání: studijní obor: Informační technologie ve vzdělávání. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Pedagogická fakulta, 2003. 81 s. ISBN 80-7042-307-2.

PAVELKOVÁ, Eva. Osobnost české sportovní žurnalistiky Tomáš Jungwirth. Praha: Univerzita Karlova, 2013. 70 s. Bakalářská práce.

PETRUSEK, Miloslav a Univerzita Karlova. Teorie a metoda v moderní sociologii. Praha: Karolinum. 1993. 204 s. ISBN 80-7066-799-0.

ROHAN, Lukáš. Rozhlasový zpravodaj Josef Laufer. Praha: Univerzita Karlova, 2018. 52 s. Bakalářská práce.

ROWE, David. Sport, culture and media: The unruly trinity. 2. vyd. Londýn: Open University Press. 2004. 253 s. ISBN 0 335 21075 9.

ROWE, David. Sports journalism still the „toy department“ of the news media? Journalism, 2007, r. 8, č. 4.

RUSS-MOHL, Stephan. Žurnalistika: komplexní průvodce praktickou žurnalistikou. Překlad Hana Bakičová. 1. vyd. Praha: Grada, 2005. 292 s. ISBN 80-247-0158-8.

SEDLÁKOVÁ, Renáta. Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky. 1. vyd. Praha: Grada. 2014. 539 s. ISBN 978-80-247-3568-9.

SEKOT, Aleš. Sport a společnost. Brno: Paido, 2003. 191 s. ISBN 80-7315-047-6.

SHOEMAKER, Pamela J. a REESE, Stephen D. Mediating the message: Theories of influences on mass media content. 2. vyd. New York: Longman Publishers USA. 1996. 313 s. ISBN 0-8013-1251-5.

SLEPIČKA, Pavel, PEKÁREK, Jiří a KOLIŠ, Jiří. Sportovní diváctví: rozbor negativních jevů na stadiónech: prevence proti diváckým výstřelkům. Praha: Olympia. 1990. 213 s. ISBN 80-7033-012-0.

SLEPIČKOVÁ, Irena. Sport a volný čas adolescentů. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu. 2001. 127 s. ISBN 80-86317-13-7.

SVOBODOVÁ, Ivana. K stylovému využití jazykových prostředků v televizní reportáži. Naše řeč. 1992, ročník 75 (číslo 2), s. 72-77.

ŠMÍD, Milan a TRUNEČKOVÁ, Ludmila. Novinář a jeho zdroje v digitální éře. 1. vyd. Praha: Karolinum. 2009. 205 s. ISBN 978-80-246-1661-2.

ŠTŮRALA, Miroslav. Osobnost české televizní žurnalistiky – Petr Vichnar. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2018. 107 s. Bakalářská práce.

TRAMPOTA, Tomáš a VOJTĚCHOSKÁ, Martina. Metody výzkumu médií. 1. vyd. Praha: Portál. 2010. 293 s. ISBN 978-80-7367-683-4.

TRAMPOTA, Tomáš. Zpravodajství. Praha: Portál. 2006. 191 s. ISBN 80-7367-096-8.

ZÁRUBA, Robert. Přepište dějiny!: olympijské hry, MS a NHL očima reportéra ČT. Praha: Duel, 1998. 105 s. ISBN 80-86187-15-2.

Internetové zdroje

LANGER, Jan. Robert Záruba - klasik, který nikdy nezevšední [online]. 2013 [cit. 2021-01-23]. www.ct24.ceskatelevize.cz. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/media/1102412-robert-zaruba-klasik-ktery-nikdy-nezevsedni>.

MUELLER, Chris. The best athletes-turned-broadcasters [online]. 2020 [cit. 2021-01-20]. Dostupné z: https://www.yardbarker.com/general_sports/articles/the_best_athletes_turned_broadcasters/sl_29142548#slide_3.

Poznejte nás: Lidé. www.ceskatelevize.cz [online]. [cit. 2021-01-19]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/lide/zpravodajstvi/ct-sport/>.

RUSSO, Steven. My Pregame Routine, Rugby League Week, [online]. 2015 [cit. 2021-01-19] Dostupné z: <https://eds.a.ebscohost.com/eds/detail/detail?vid=1&sid=2c4cbe22-c2fd-482a-932c-e0cdfd91b197%40sessionmgr4007&bdata=JmF1dGh0eXBIPXNoaWImbGFuZz1jcyZzaXRlPWVkcylsaXZlJnNjb3BIPXNpdGU%3d#AN=110192404&db=s3h>.

ŠMÍD, Milan. Historie televize v ČR - 4: Kouzlo přímého přenosu - diváci objevili televizi. Louč[online]. 2001, (38.) [cit. 2021-01-19]. Dostupné z: <http://www.louc.cz/pril01/p38his4.html#p6>.

XXII. zimní olympijské hry 2014 Soči - celkové umístění sportovců CS MV [online]. 2014 [cit. 2021-01-20]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/xxii-zimni-olympijske-hry-v-soci-celkove-umisteni-sportovcu-cs-mv.aspx>.

ZOH PYEONGCHANG 2018: Sledovanost her [online]. 26.2.2018 [cit. 2021-04-19]. Dostupné z:

https://img.ceskatelevize.cz/boss/document/1404.pdf?v=1&_ga=2.113229764.1710357820.1612952559-117312570.1612276002.

ŽEHANOVÁ, Barbora. Komentátor by neměl čnít, říká Záruba. www.idnes.cz [online]. 2004, 21. 4. 2004 [cit. 2021-01-24]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/hokej/ms-2004/komentator-by-nemel-cnit-rika-zaruba.A040421_102208_hokej_ms2004_lge.